

Norges vassdrags- og energidirektorat

Kraftsituasjonen

4. kvartal 2014

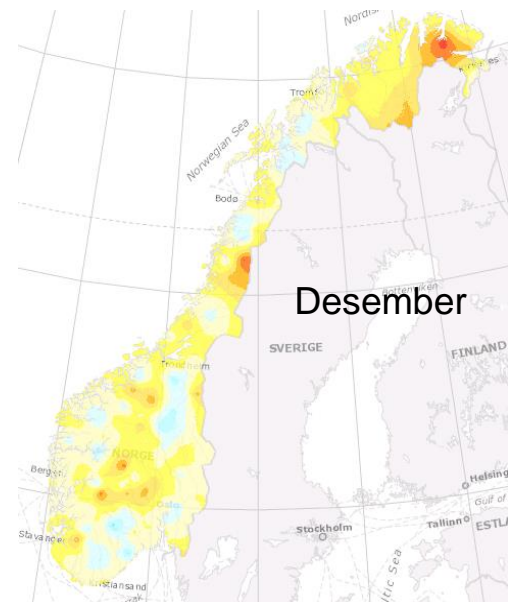
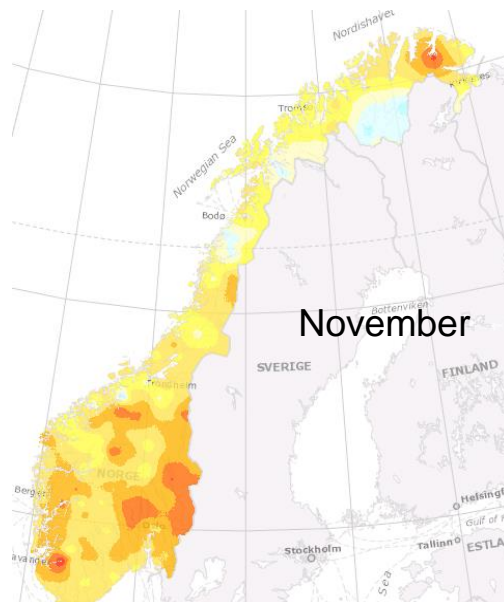
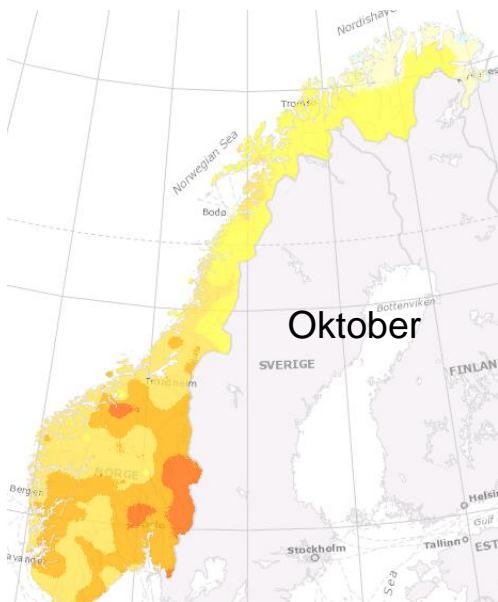
1. Sammendrag (3)
2. Vær og hydrologi (4-8)
3. Magasinfilling (9-13)
4. Produksjon og forbruk (14-20)
5. Kraftutveksling (21-24)
6. Priser (25-40)

4. kvartal 2014

Etter en tørr sommer lå den norske magasinfyllingen 8,1 prosent under median ved inngangen av fjerde kvartal. Høyt tilsig og store nedbørsmengder i Sør-Norge bidrog imidlertid til at ressursituasjonen i den sørlige delen av landet bedret seg betydelig gjennom fjerde kvartal. I motsetning til dette, ble høsten tørrere enn normalt i Midt- og Nord-Norge. Dette ga utslag i forholdsvis store prisforskjeller mellom de norske prisområdene. Mens de tre sørligste prisområdene hadde den laveste snittprisen i Norden i fjerde kvartal på 25 øre/kWh, fulgte Midt- og Nord-Norge i større grad prismønsteret i de andre nordiske områdene.

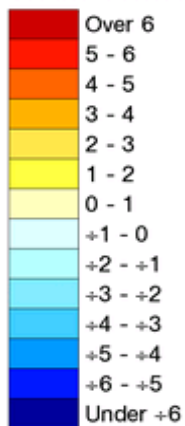
Vær og hydrologi

Varmt vær og høyt tilsig i Sør-Norge

Kilde: met.no

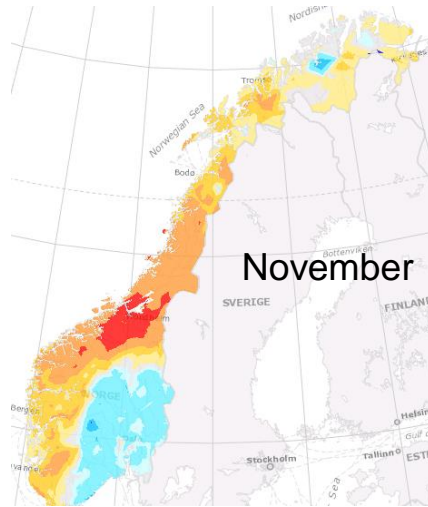
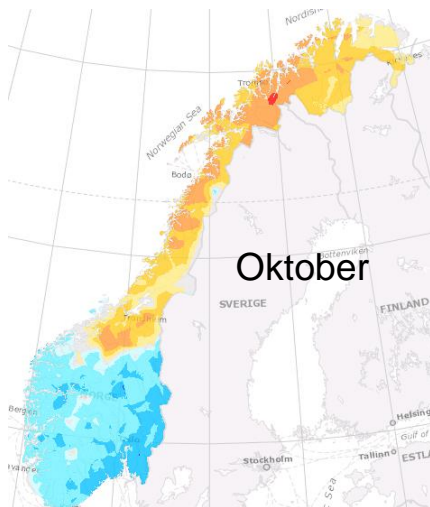
Grader Celsius

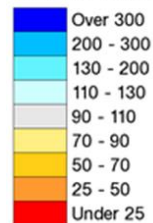
Kartene viser avvik fra normaltemperatur (1971-2000) målt i grader celsius i oktober, november og desember 2014.

I oktober og november var det fremdeles mildt i hele landet med middeltemperaturer på 2 til 4 grader over normalen. Varmest var det relativt sett på Østlandet med registrerte månedsmiddeltemperatur opp mot 5 grader høyere enn normalt enkelt steder. I desember kjølnet det litt de fleste steder.

Totalt for året 2014 ble middeltemperaturen 2,2 grader høyere enn normalen.

% av normalen (1971-2000)

Kartene viser nedbør, avvik i prosent fra normalt (1971-2000) i oktober, november og desember 2014.

I oktober kom det 110 prosent av normale nedbørsmengder i Norge. Det var betydelig våtere i Sør-Norge enn i Nord-Norge, med opp mot 300 prosent av normalt på Østlandet. I enkelte områder i Nordland og Troms var imidlertid ned mot 25 prosent av normal nedbør. Tørrest var det i Skibotn med 13,9 mm.

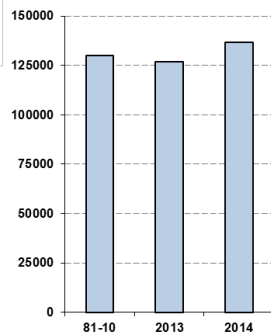
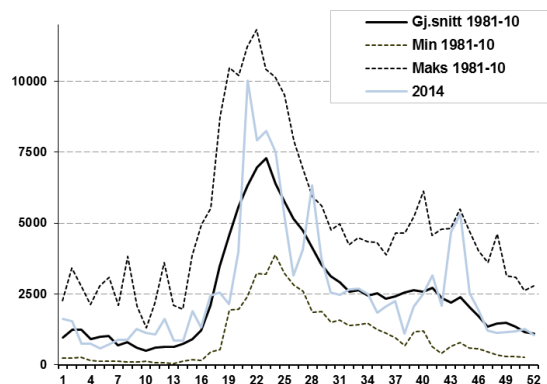
November kom med tørrere vær. Særlig i Trøndelag kom det lite nedbør. For hele landet kom det 80 prosent av normalen.

I desember endret det hele seg igjen, og på Vestlandet samt i det meste av Nord-Norge kom det opp mot 160 prosent av normalt. På Østlandet var det tørt. Totalt for hele landet kom det 115 % av normalt for desember.

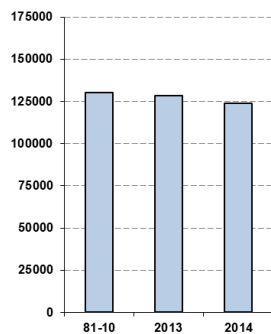
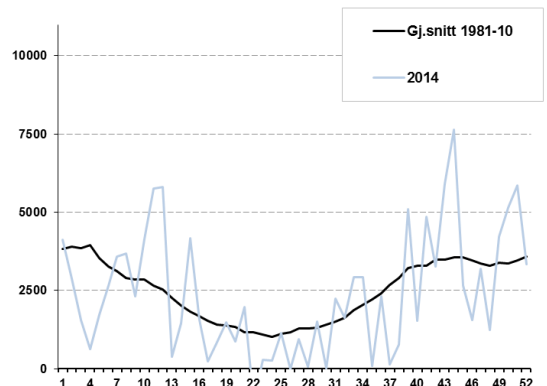
Tilsiget i fjerde kvartal ble 5,3 TWh høyere enn normalen. Tilsiget var spesielt høyt de siste ukene i oktober da det kom opp mot 220 prosent av normalt.

TWh	4. kvartal	3. kvartal	4. kvartal i fjor	Normal (4. kv)
Tilsig	29,3	36,4	27,4	24,0
Nedbør	50,4	20,7	57,3	44,6
Tilsig Sverige	12,6	12,6	12,7	10,8

Kilde: NVE og met.no. Normalen refererer til perioden 1981-2010 for Norge og 1960-2012 for Sverige

□ Årtilsig

□ Årsnedbør

Det kom 6,5 TWh høyere tilsig enn normalt i 2014. Rask snøsmelting bidrog til å forsterke tilsigstoppen i mai, noe som gav utslag i vårflom og høy uregulerbar kraftproduksjon, spesielt i Sør-Norge.

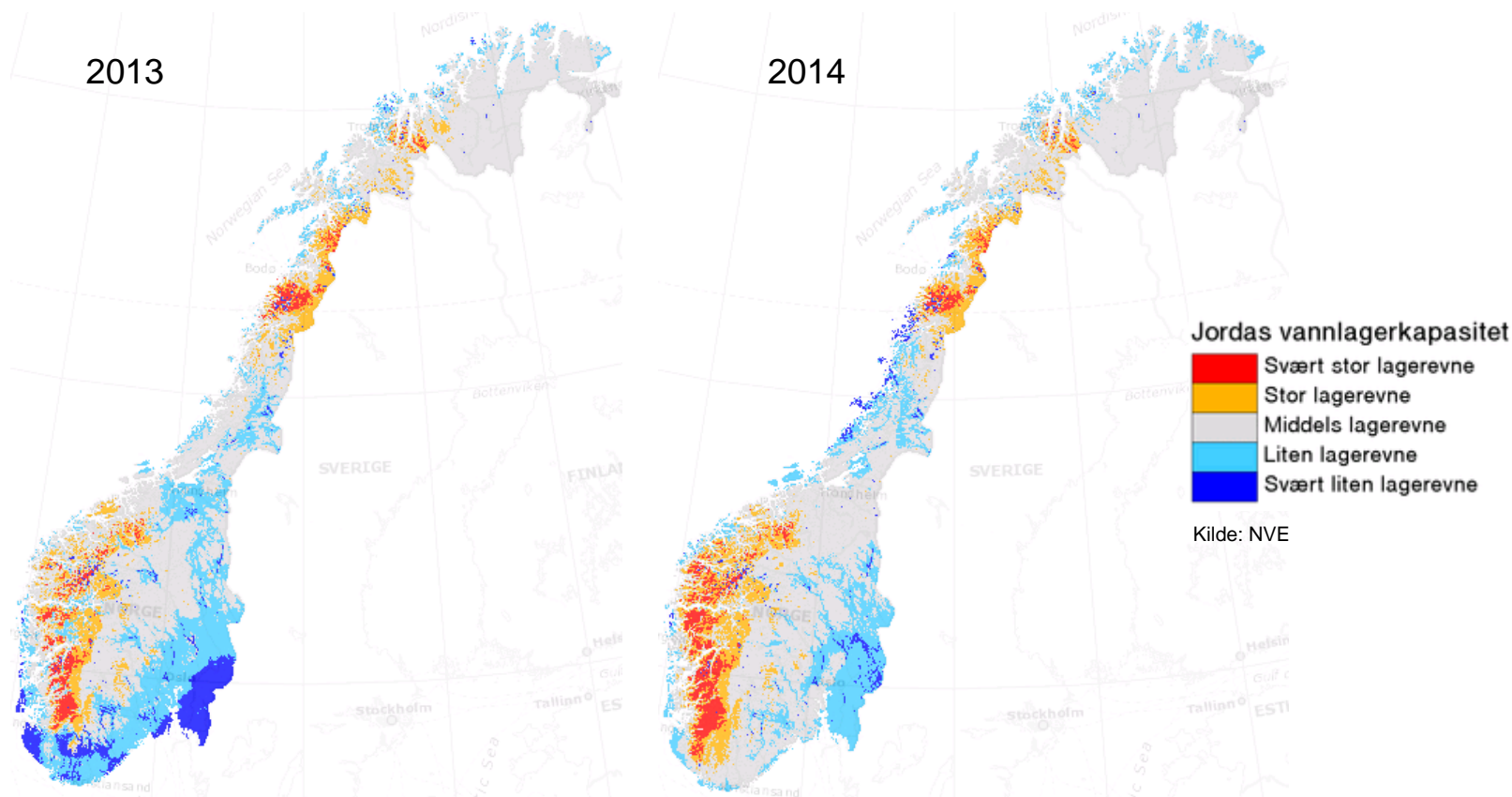
Sør-Norge hadde også perioder med svært mye nedbør og tilsig i løpet av høsten. I Midt- og Nord-Norge ble høsten imidlertid tørrere enn normalt. Dette bidro til at de regionale forskjellene innad i Norge økte gjennom fjerde kvartal.

Det kom imidlertid 6,3 TWh mindre nedbør enn normalt i 2014. Som figuren til venstre illustrerer var det hovedsakelig andre og tredje kvartal som var tørrere enn gjennomsnittet.

Det svenske tilsiget var på 63,5 TWh, noe som er 0,4 TWh over normalt.

TWh	2014	2013	Normal
Tilsig	136,5	126,8	130,0
Nedbør	123,7	128,6	130,0
Tilsig Sverige	63,5	61,9	63,1

Kilde: NVE og met.no. Normalen refererer til perioden 1981-2010 for Norge og 1960-2012 for Sverige

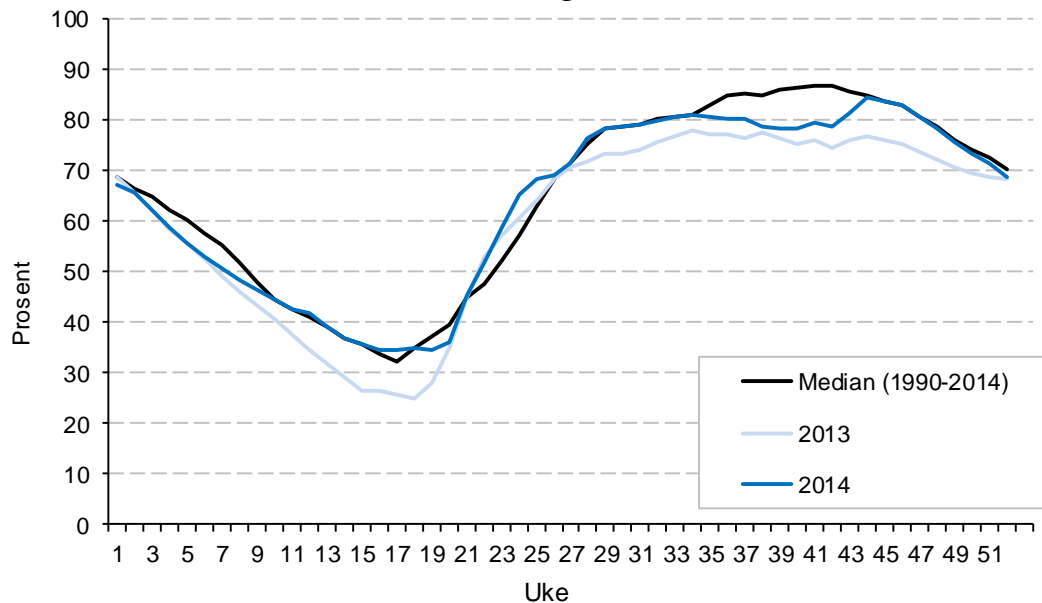
Kartene viser lagerevne i markvanns- og grunnvannssonene i forhold til total metning for henholdsvis 31. desember 2013 og 2014. Fargene i kartet er basert på simuleringer.

Kartene viser at det har blitt tørrere i bakken gjennom året fra Østlandet til Rogaland og i indre strøk av Vestlandet. Forøvrig er det ingen store forandringer jordas vannlagringskapasitet.

Magasinfylling

Forbedret ressursituasjon i Sør-Norge, men fortsatt under median i nord

Norge

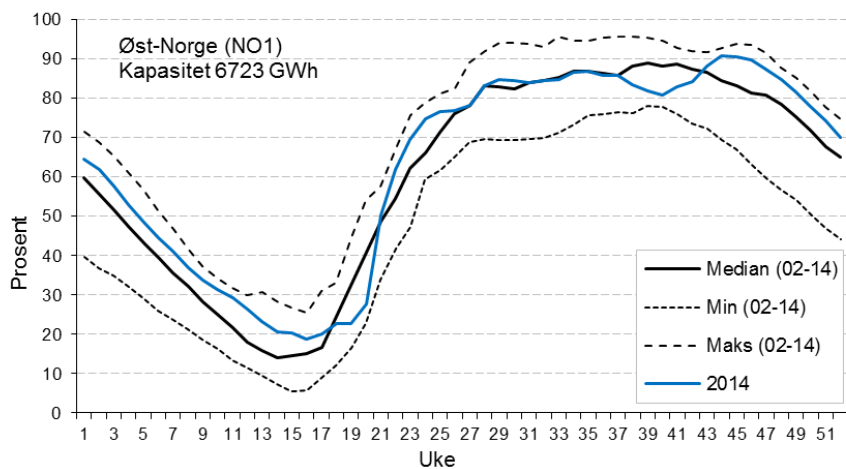

Ressurssituasjonen for Norge som helhet forbedret seg gjennom fjerde kvartal.

Etter å ha gått inn i kvartalet med en magasinffylling 8,1 prosent under normalen, kom det høyt tilsig og nedbør i Sør-Norge, som gjorde at vi gikk ut av kvartalet kun 2,5 prosent under normalt.

Fyllingsgrad ved utgangen av 4.kvartal	2014	2013	Median*
Norge	68,8	68,2	71,2
NO1	70	66	64,8
NO2	77,6	71,9	72,5
NO3	53,9	65,8	61,5
NO4	58,1	62,9	67,3
NO5	69,7	68,8	67,5

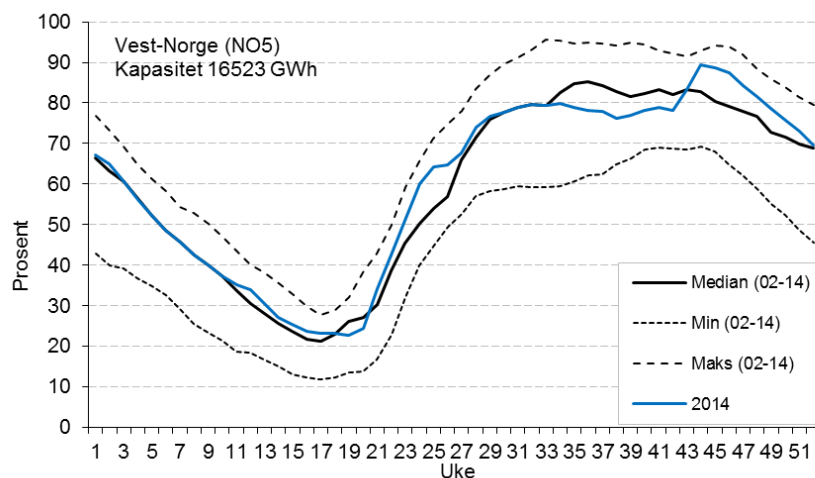
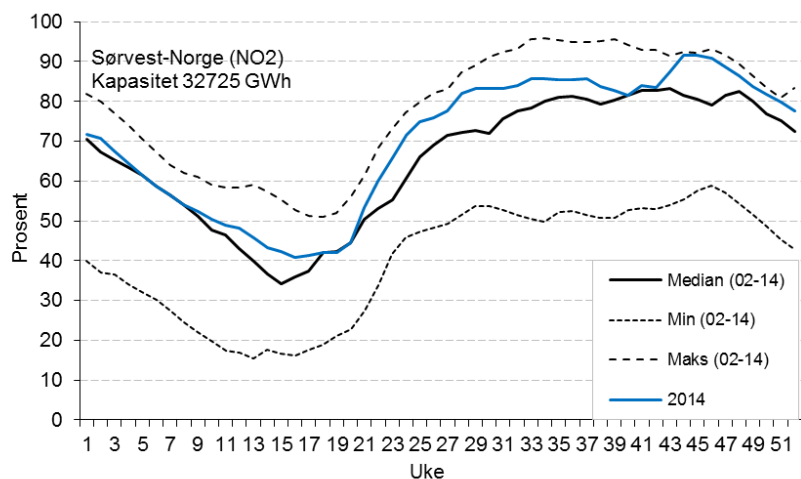
Kilde: NVE

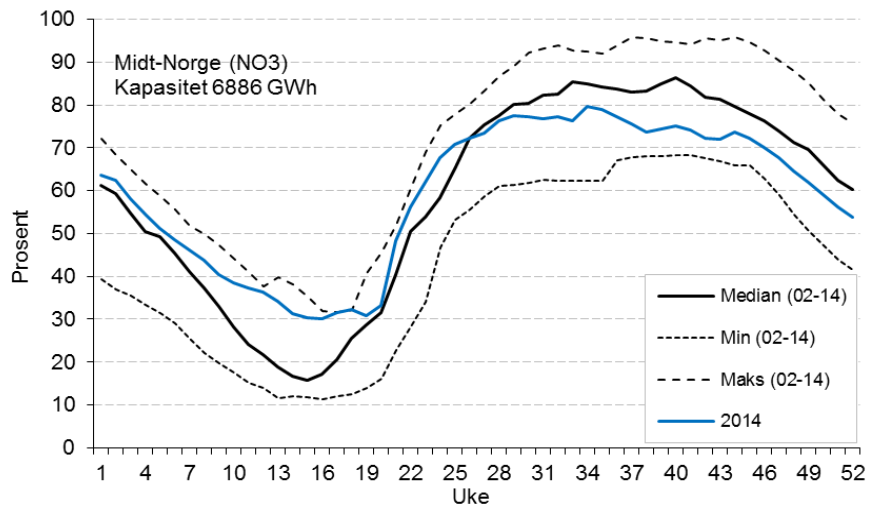
Magasinfyllingen var på synkende ved inngangen av fjerde kvartal. Øst- og Vest-Norge lå henholdsvis 7,8 og 4,1 prosent under normalt ved inngangen av kvartalet, mens Sørvest-Norge lå 3,2 prosent over normalt.

Varmt vær og mye nedbør bidro imidlertid til at fyllingsgraden økte de første ukene av kvartalet. Ressurssituasjonen i Sør-Norge ble dermed betydelig forbedret gjennom fjerde kvartal.

Sørvest-Norge (NO2), der de største magasinene er lokalisert, har ligget godt over normalt i store deler av året.

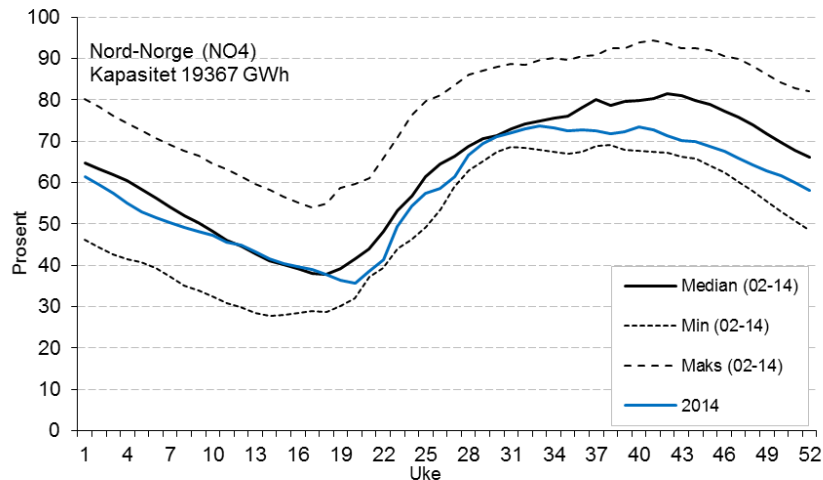

Kilde: NVE

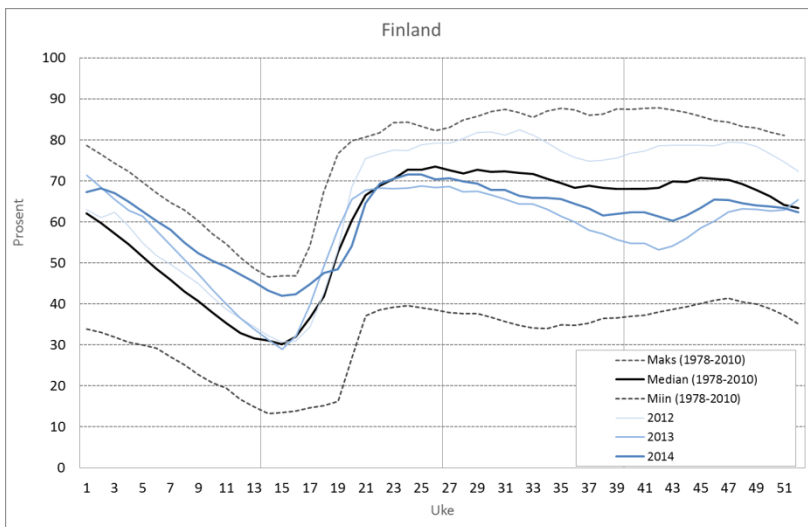
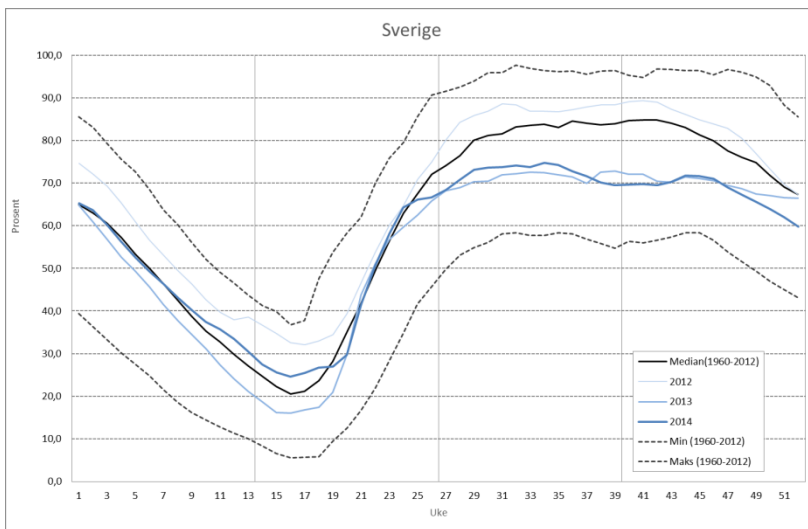

I Midt- og Nord-Norge lå magasinfyllingen henholdsvis 13,1 og 9,3 prosent under normalt ved inngangen av fjerde kvartal. Til tross for at situasjonen forbedret seg noe med hensyn til median i Midt-Norge, holdt begge de nordligste elspotområdene seg under median gjennom kvartalet.

Ved utgangen av kvartalet var magasinfyllingen 7,6 prosent under median i Midt-Norge og 9,2 prosent under normalt i Nord-Norge.

Kilde: NVE

Kilde: NVE

Fyllingsgraden i både Sverige og Finland har vært under medianen i hele fjerde kvartal, men avstanden fra normalen har blitt mindre frem i mot årsskiftet.

I Sverige har fyllingsgraden ligget på omtrent samme nivå som i fjor, mens den finske fyllingsgraden har ligget over fyllingsgraden i fjerde kvartal i fjor.

Ressurssituasjonen i det nordlige Sverige, der de største magasinene ligger, har lignet den i Midt- og Nord-Norge.

Produksjon og forbruk

Høy uregulerbar kraftproduksjon fra både vind og vann

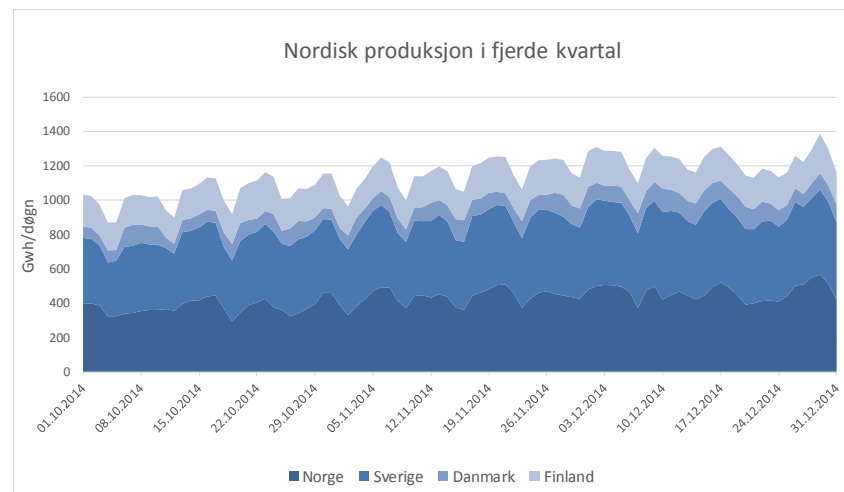
Produksjon (TWh)	4.kv.2014	3.kv.2014	4.kv.2013
Norge	39,2	30,6	36,0
Sverige	39,9	30,1	38,6
Danmark	8,6	5,9	9,4
Finland	17,4	13,3	17,0
Sum Norden	105,2	79,9	101,1
Forbruk (TWh)			
Norge	35,5	24,7	34,7
Sverige	36,4	27,1	36,3
Danmark	8,8	7,7	8,8
Finland	22,1	17,9	21,2
Sum Norden	102,8	77,4	101,0
Nettoimport (TWh)			
Norge	-3,7	-5,9	-1,4
Sverige	-3,5	-2,9	-2,3
Danmark	0,2	1,8	-0,6
Finland	4,6	4,6	4,2
Nettoimport Norden	-2,4	-2,5	-0,1

Kilde: Syspower

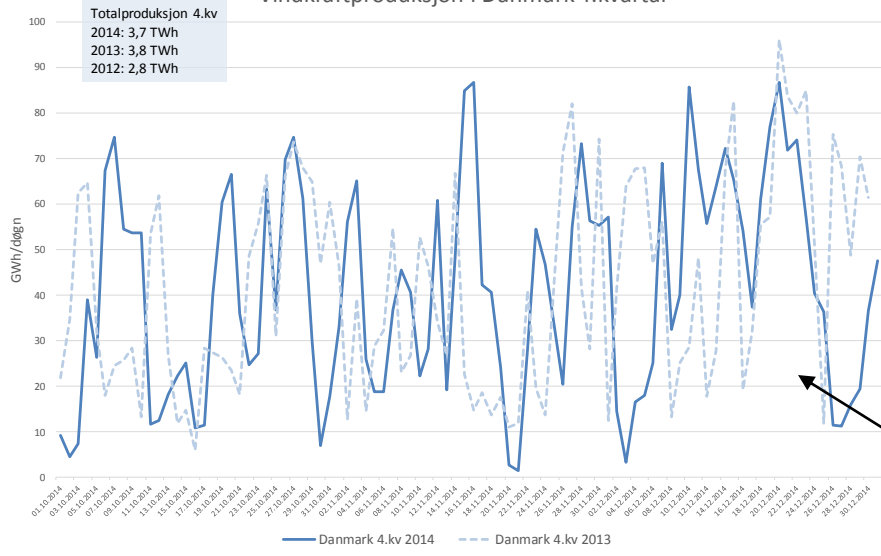
Fjerde kvartal 2014

Det var gode produksjonsforhold i Norden sist kvartal. Høyt tilsig og mye vind bidro til at produksjonen var høyere enn tilsvarende kvartal i 2013. Den nordiske totalproduksjonen var på 105,2 TWh i fjerde kvartal, som er 4,1 TWh høyere enn i 2013.

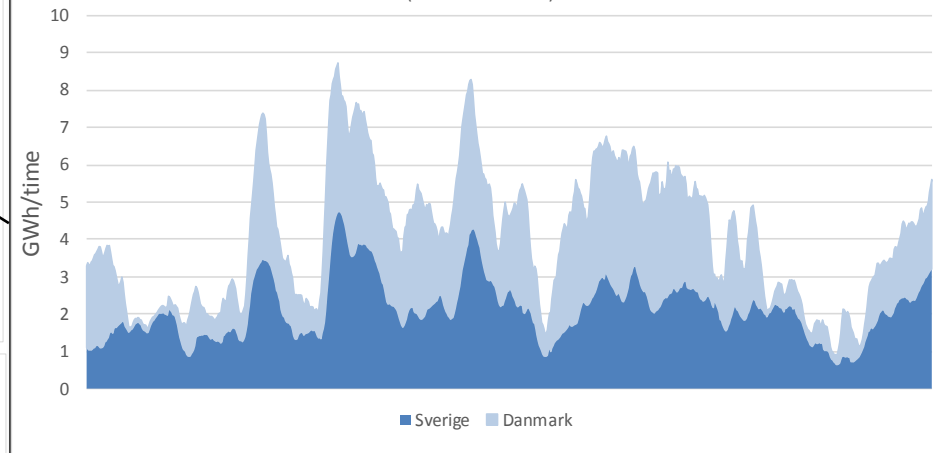
Norden hadde en nettoeksport på 2,4 TWh i fjerde kvartal. Norge og Sverige var nettoeksportører hver uke gjennom hele fjerde kvartal, mens Danmark og Finland endte med nettoimport på henholdsvis 0,2 og 4,6 TWh.

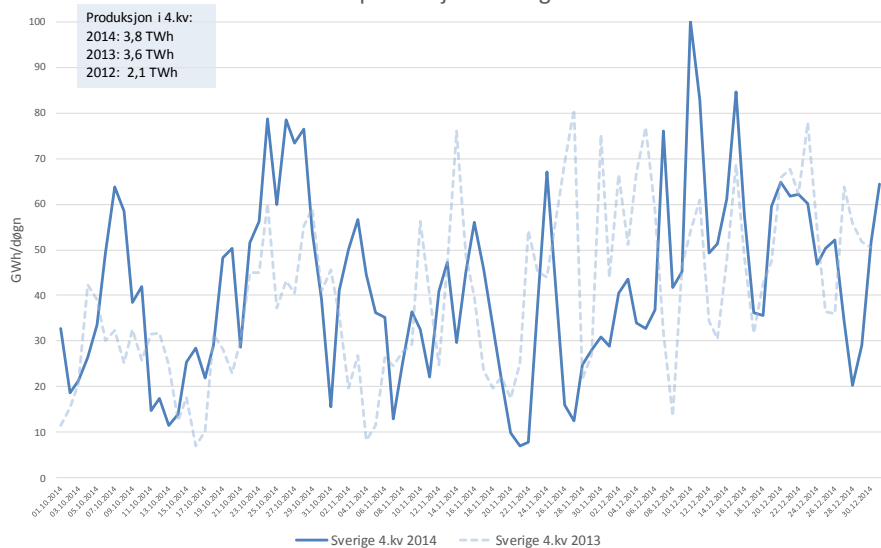
Vindkraftproduksjon i Danmark 4.kvartal

Dansk og svensk vindkraftproduksjon (Desember 2014)

Vindkraftproduksjon i Sverige 4.kvartal

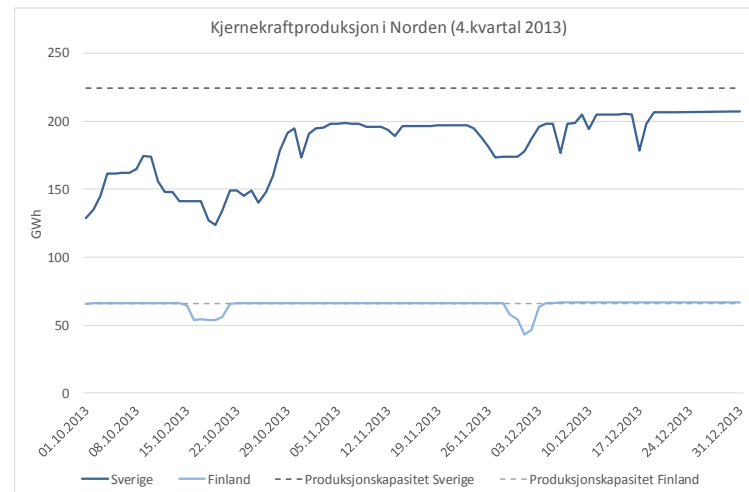
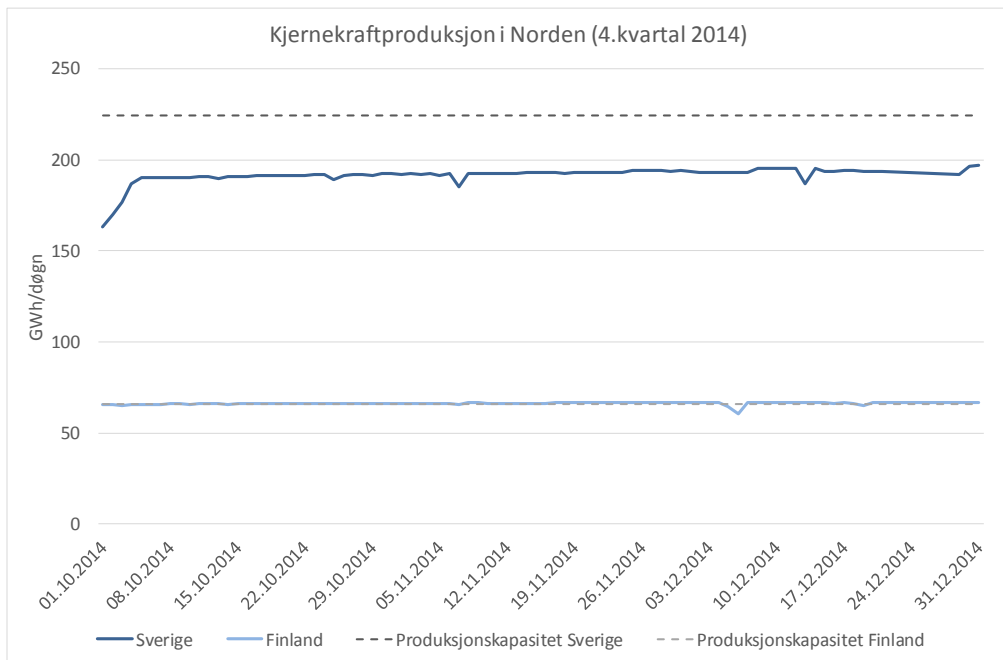
Den nordiske vindkraftproduksjonen var høyere i 2014 enn tilsvarende kvartal i 2013, noe som hovedsakelig skyldes økt svensk vindkraftproduksjon.

Den 10. desember ble det satt ny svensk vindkraftrekord da produksjonen nådde 4,75 GW mellom kl. 06.00 og 07.00.

Den 15. desember ble det satt nordisk rekord med en totalproduksjon på 9,1 GW mellom kl. 02.00 og 03.00*

*Denne rekorden ble slått den 3. januar 2015 da nordisk produksjon nådde 9,7 GW mellom kl. 02.00 og 03.00. Kilde: Montel.no

Kilde: Sypower

Kilde: Syspower

Den nordiske kjernekraften holdt seg på et stabilt nivå gjennom 4.kvartal. Den nordiske produksjonen var på 21,9 TWh, noe som er 2 TWh høyere enn i fjerde kvartal 2013. Økningen skyldtes først og fremst at kjernekraftproduksjonen i Sverige var høyere sammenlignet med året før. Produksjonen i Sverige og Finland var på henholdsvis 16,3 og 5,6 TWh i årets siste kvartal.

Figuren til høyre illustrerer tilgjengeligheten på svensk og finsk kjernekraftproduksjon gjennom kvartalet. Mens produksjonen gikk for fullt i Finland, lå den svenske kjernekraften på omtrent 85 prosent av maksimal.

Oskarshamn 2 (638 MW) har vært ute til vedlikehold siden juni 2013, og det er fortsatt usikkert når kraftverket vil være tilbake i drift. Ringhals 4 (940 MW) kom tilbake fra vedlikehold 2.oktober, mens Ringhals 2 (865 MW) var ute til vedlikehold fra 15.august til 9.desember

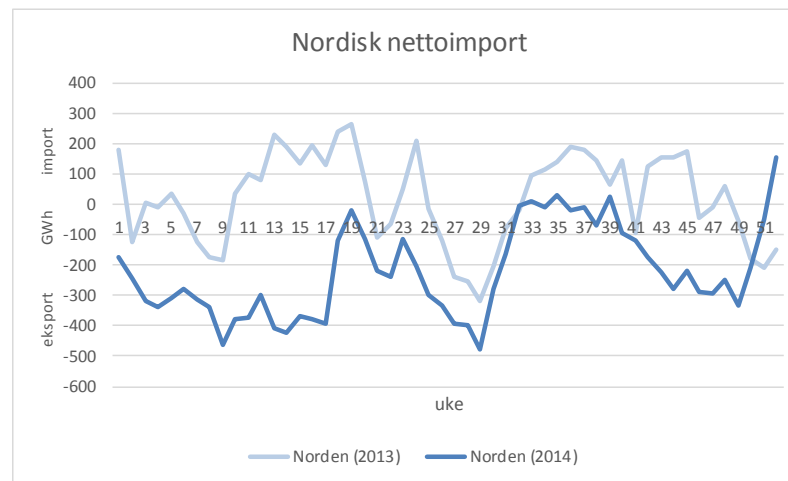
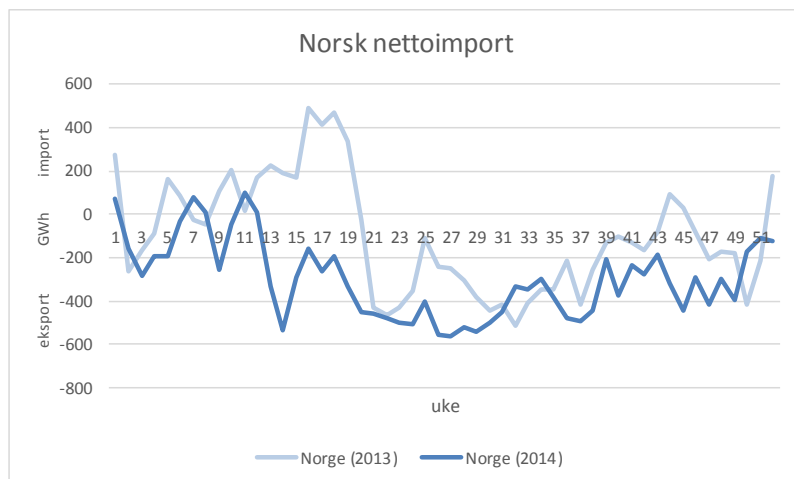
Produksjon (TWh)	2014	2013
Norge	141,6	133,4
Sverige	150,2	147,8
Danmark	30,7	32,5
Finland	64,8	65,9
Norden	387,3	379,6
Forbruk (TWh)		
Norge	125,9	128,1
Sverige	133,8	137,5
Danmark	33,5	33,5
Finland	82,5	81,4
Norden	375,7	380,4
Nettoimport (TWh)		
Norge	-15,7	-5,3
Sverige	-16,4	-10,3
Danmark	2,8	1,0
Finland	17,7	15,4
Norden	-11,6	0,9

Året 2014

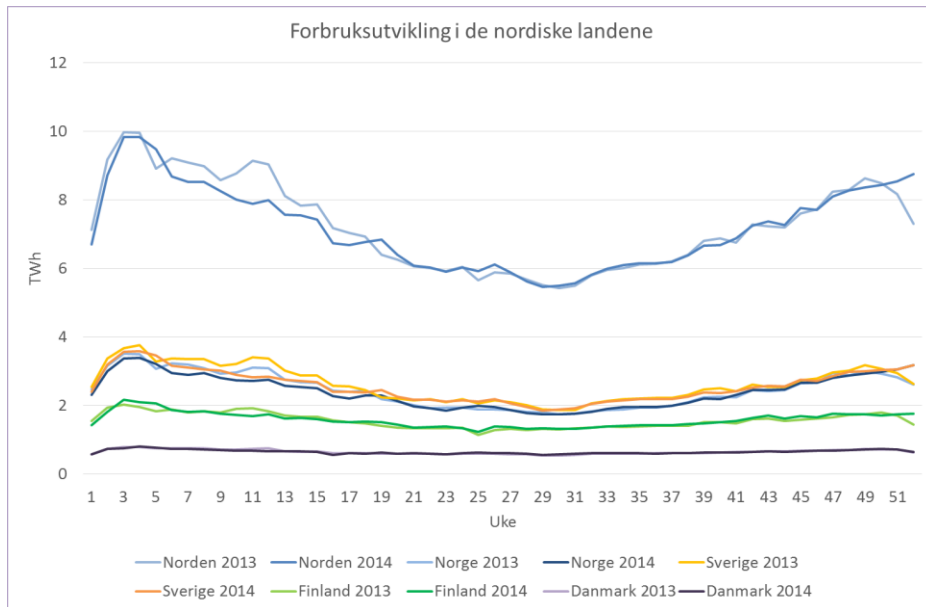
Den norske produksjonen var på 141,6 TWh i 2014. Dette er 8 TWh høyere enn i 2013 og 5 TWh lavere enn produksjonsrekorden fra 2012. Mildt vær bidro til at forbruket ble noe lavere enn normalt, og Norge endte dermed med en nettoeksport på 15,7 TWh. Som figuren under viser var Norge nettoeksportør i både andre, tredje og fjerde kvartal i 2014.

Til tross for at det nordiske totalforbruket var lavere i 2014 enn i 2013, gikk produksjonen opp med 7,7 TWh. Produksjonsoppgangen kom i Sverige og Norge, og kan ha sammenheng med tidvis høy uregulerbar kraftproduksjon.

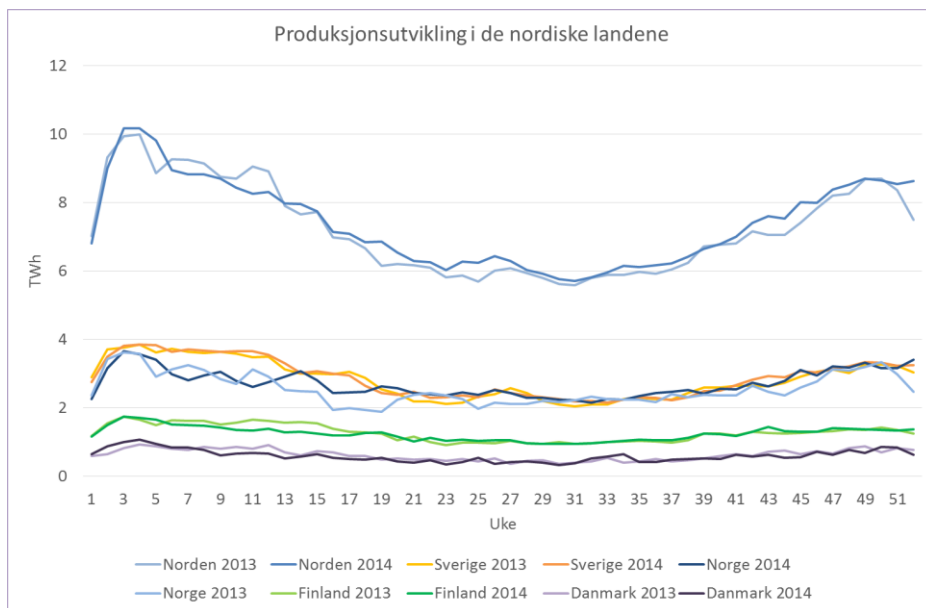
Den nordiske nettoeksporten var på 11,6 TWh i 2014, noe som er relativt høyt sammenlignet med tidligere år.

Kilde: Syspower

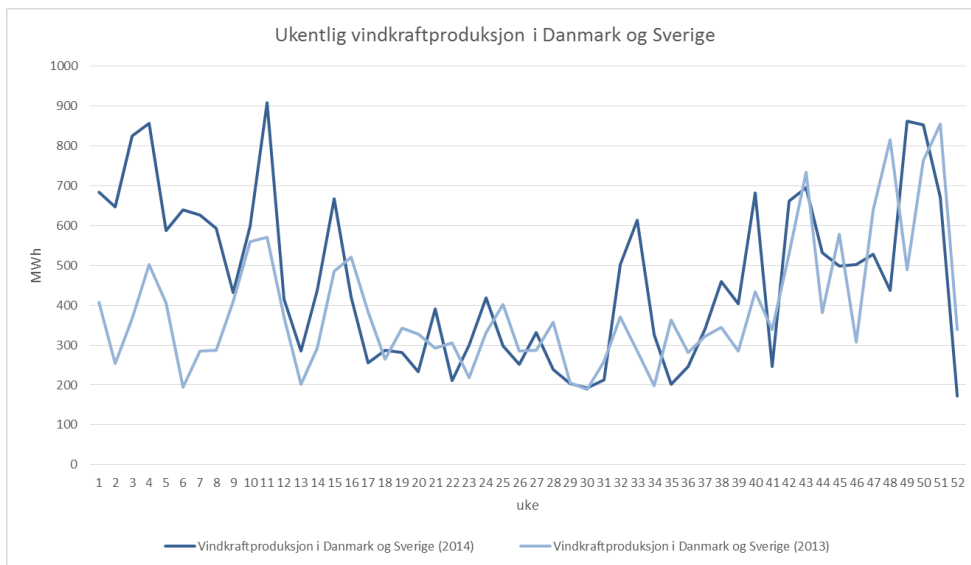

Figuren øverst til venstre viser utviklingen i forbruket i 2013 og 2014. Som en kan se av grafene var forbruket i første kvartal 2014 lavere enn i 2013, noe som har sammenheng med at vinteren ble mildere enn normalt. Det var først og fremst Norge og Sverige som hadde en nedgang i forbruket i årets første kvartal.

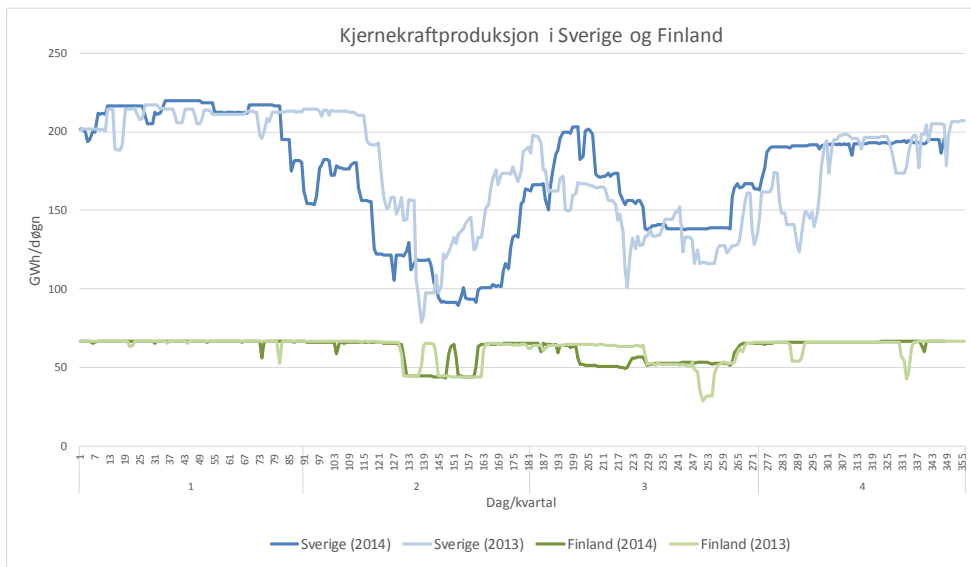
Den nordiske produksjonen fulgte i stor grad forbruket gjennom første kvartal og lå dermed lavere enn i 2013. Produksjonen var imidlertid høyere resten av året, noe som i hovedsak skyldes økt produksjon i Norge og Sverige. Mye tilsig, både gjennom snøsmeltingsperioden og i løpet av høsten, bidro til at den norske produksjonen var høyere i andre og fjerde kvartal, sammenlignet med året før. I Sverige kom produksjonsøkningen først og fremst i form av høyere vindkraftproduksjon.

Kilde: Syspower

Vindkraftproduksjonen i Danmark og Sverige var 3,5 TWh høyere i 2014 enn året før. Det ble produsert 9,7 TWh i Sverige og 11,3 TWh i Danmark i 2014, mot henholdsvis 7,8 og 9,7 TWh i 2013.

Figuren til venstre illustrerer hvordan vindkraftens produksjonsevne varierer over året. Til tross for at det er store kortsiktige variasjoner i vindkraftproduksjonen, blåser det i snitt mer om vinteren enn om sommeren. Historikken for de to foregående årene gjenspeiler en slik produksjonsprofil.

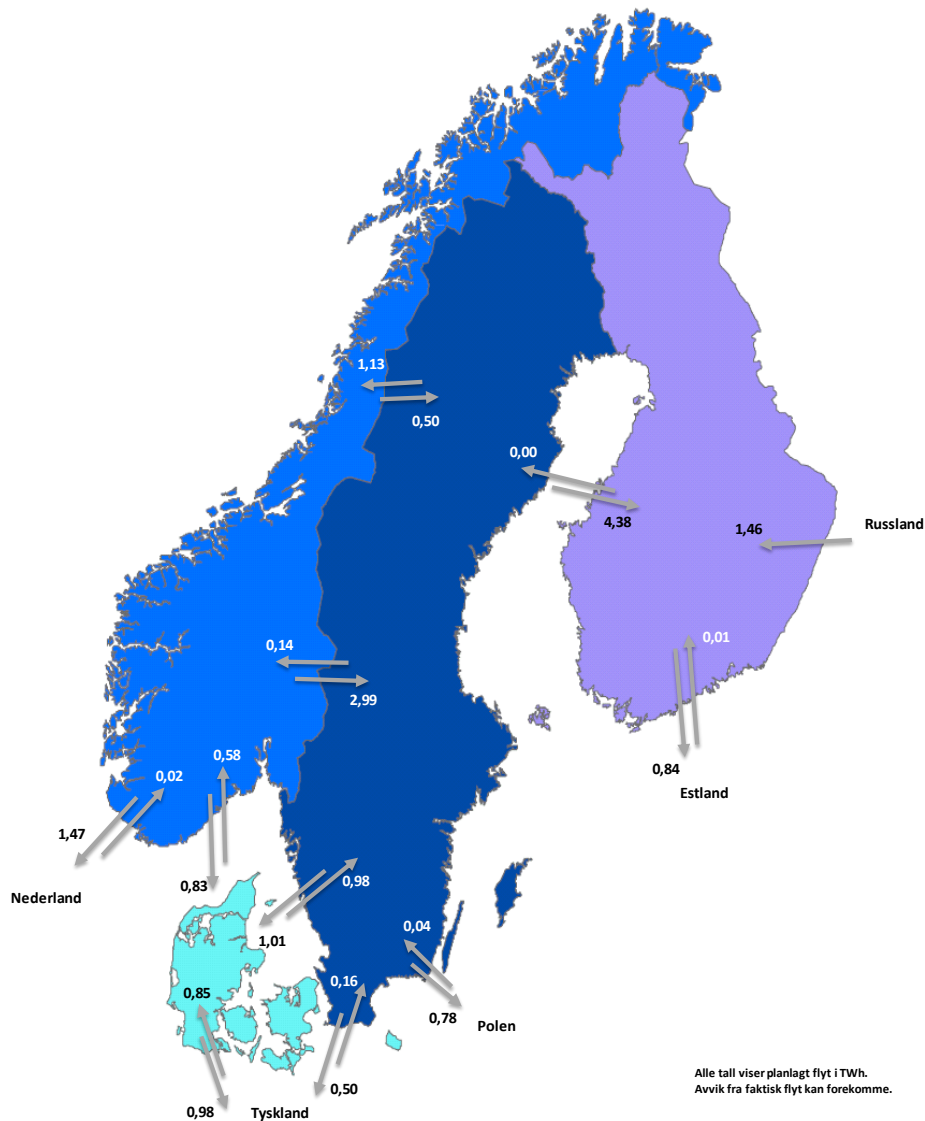

Den nordiske kjernekraftproduksjon var på 84,1 TWh i 2014, hvorav 61,9 TWh og 22,2 TWh ble produsert i henholdsvis Sverige og Finland. Til sammenligning produserte Sverige og Finland henholdsvis 62,3 og 22,1 TWh i 2013.

Kilde: Syspower

Kraftutveksling

Gode produksjonsforhold og lavt forbruk ga høy nettoeksport i både Norge og Norden

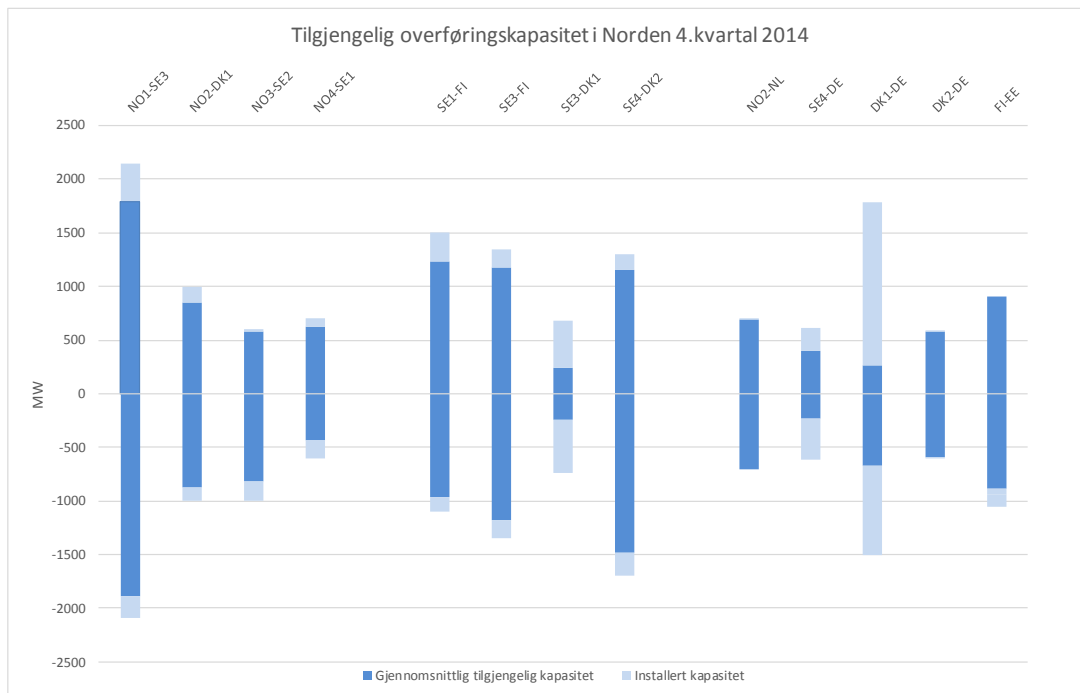

Kilde: Sypower

Norsk nettoeksport var på 3,7 TWh i fjerde kvartal. Nettoeksporten var størst mot Sverige og Nederland, mens flytmønsteret var mer skiftende mellom Norge og Danmark.

Mens Sør-Norge var nettoeksportør mot Sverige gjennom hele kvartalet, var det mer varierende flyt lenger nord. Midt- og Nord-Norge var nettoimportør i de vindfulle periodene i midten av oktober, men hadde et mer balansert utvekslingsmønster resten av kvartalet.

Norden som helhet hadde en nettoeksport på 2,4 TWh i fjerde kvartal. Det var nettoeksport på alle forbindelser, med unntak av linjen mellom Finland og Russland hvor flyten kun gikk i retning Finland.

Figuren til venstre illustrerer overføringskapasiteten i Norden, og hvordan kapasiteten har blitt påvirket av begrensninger i nettet i løpet av fjerde kvartal.

I likhet med foregående kvartaler i 2014 var det betydelige begrensninger mellom Jylland og Tyskland i fjerde kvartal. Dette skyldes at kapasiteten som gis til markedet avhenger av lastflyt og vindkraftproduksjon. Når vindkraftproduksjonen er høy blir eksportkapasiteten fra Danmark til Tyskland ofte innskrenket (se figur).

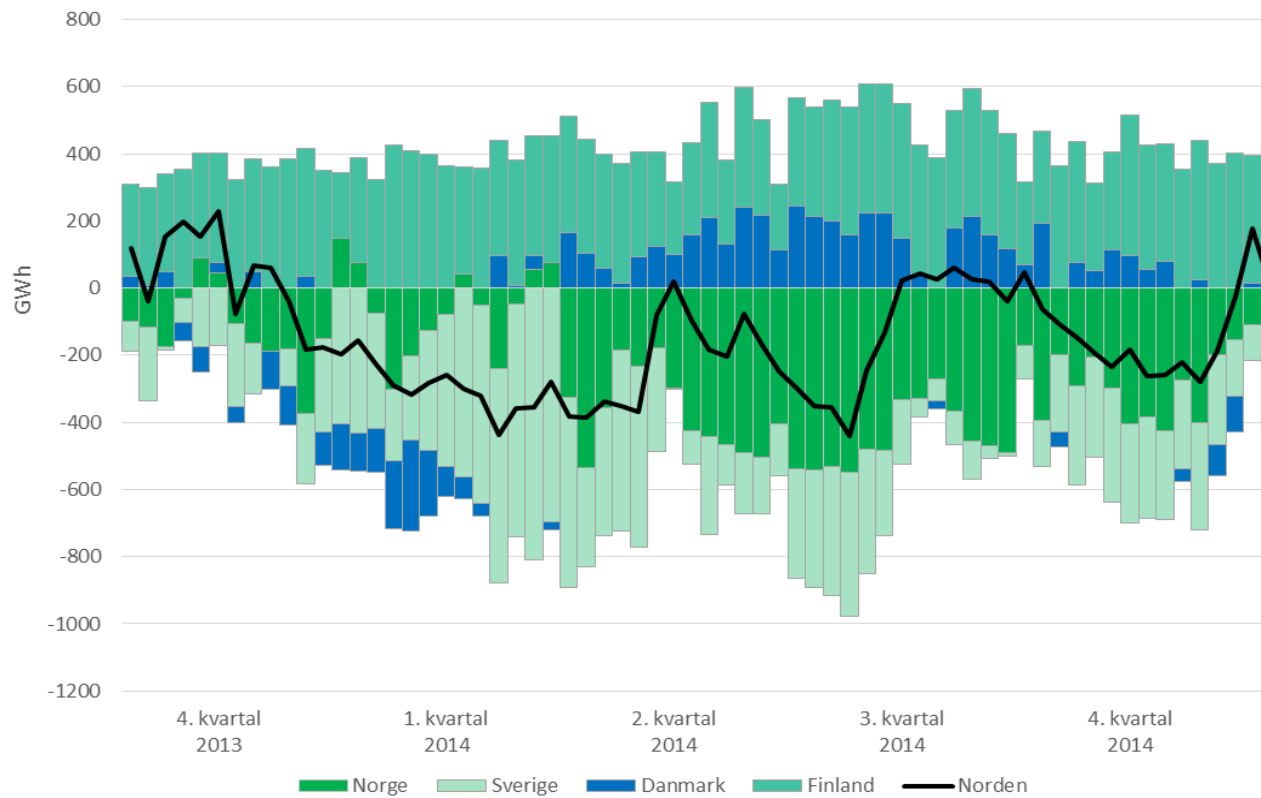
Kapasiteten mellom NO1 og SE3 var halvert i forbindelse med vedlikehold noen uker i oktober.

Kapasiteten mellom NO2 og DK1 var redusert med 50-100 MW hele fjerde kvartal på grunn av vedlikehold. I slutten av desember var kapasiteten tidvis ytterligere redusert i forbindelse med idriftsettelsen av Skagerrak 4.

Kilde: Sypower

Utvexling per uke i Norden siste fem kvartaler, GWh

Den norske nettoeksporten var på 15,7 TWh i 2014. Av de disse gikk:
 7,6 TWh mot Sverige
 5,5 TWh mot Nederland
 2,6 TWh mot Danmark.

Den nordiske nettoeksporten var på 11,6 TWh i 2014*. Av de disse gikk:
 5,5 TWh til Nederland
 3,5 TWh til Estland
 3 TWh til Polen
 1,2 TWh til Tyskland
 3,5 TWh nettoimport fra Russland

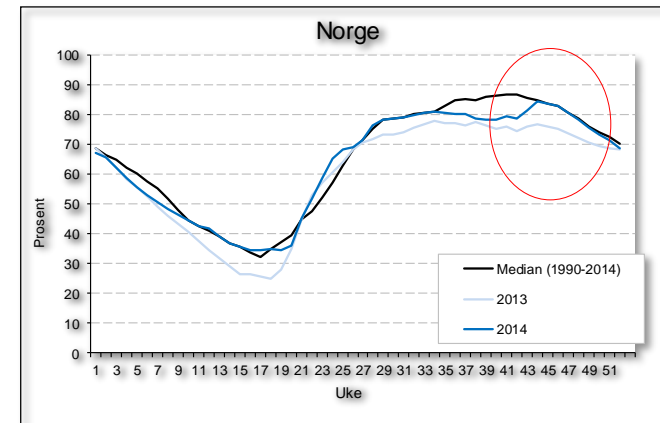
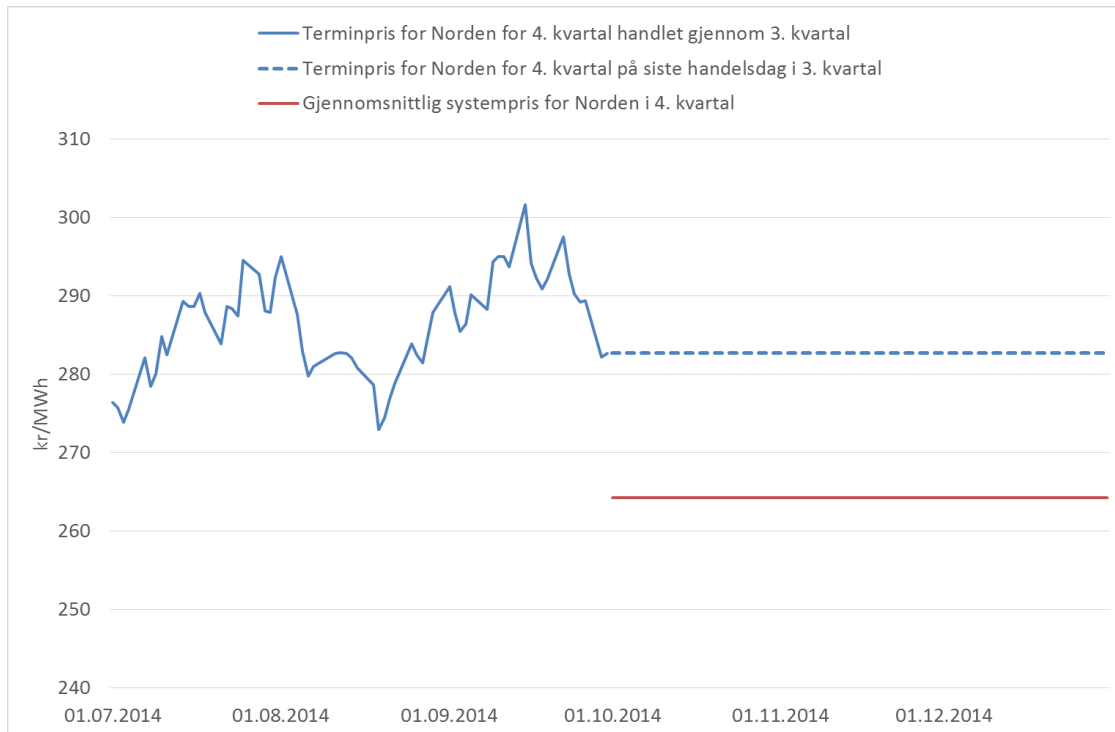
Kilde: Syspower

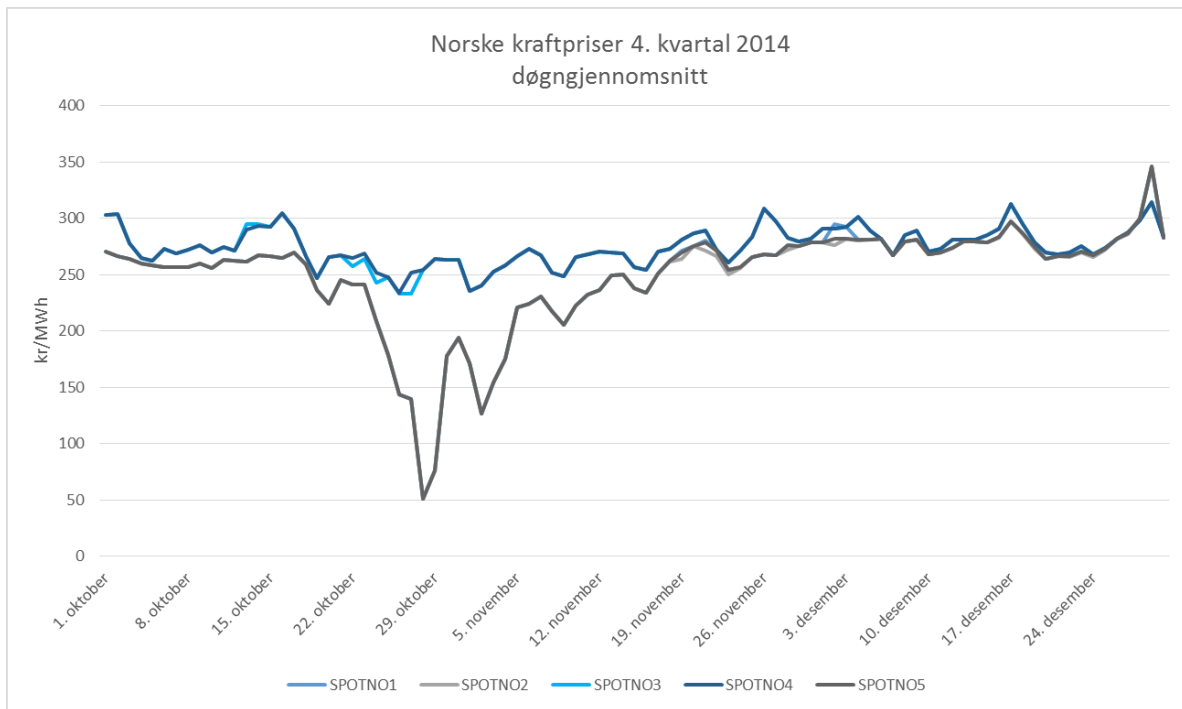
*Avvik skyldes nettap

Priser

Ulik ressursituasjon innad i Norge ga prisforskjeller mellom nord og sør

Figuren under illustrerer hva markedet forventet om systemprisen for fjerde kvartal gjennom tredje kvartal, og hva snittprisen faktisk ble. Som grafene viser ble forskjellen mellom forventninger og faktiske priser betydelig. Én av grunnene er at det skjedde et hydrologisk skift i Sør-Norge ved overgangen fra tredje til fjerde kvartal. Etter å ligget 8,1 prosent under median ved inngangen av kvartalet, bidro store nedbørsmengder til at situasjonen bedret seg vesentlig i løpet av de første ukene av kvartalet. Forskjellen mellom terminprisen for Norden siste handelsdag i tredje kvartal og gjennomsnittlig systempris i Norden ble derfor i underkant av 20 kr/MWh.

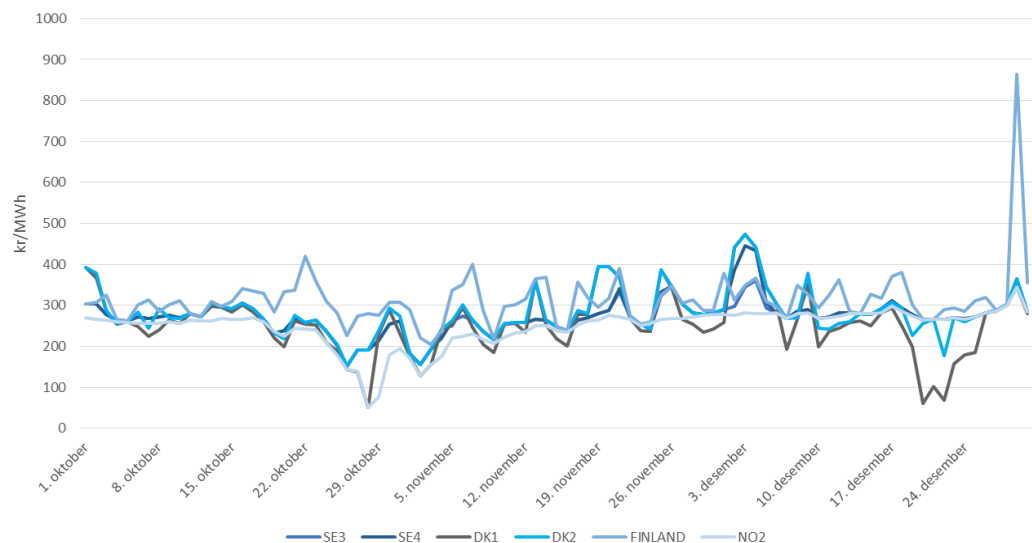

Kilde: Syspower

De norske kraftprisene gjenspeiler forskjellen i ressursituasjonen i nord og sør i fjerde kvartal. I Midt- og Nord-Norge har det vært relativt lite nedbør og fyllingsgraden har ligget jevnt under medianen gjennom hele kvartalet. I Sør-Norge har situasjonen vært motsatt, med mye nedbør og høyt tilsig. Mot slutten av oktober stupte prisene i Sør-Norge, da store nedbørsmengder skapte flom flere steder i landet, samtidig som vindkraftproduksjon var høy i våre naboland.

Prisene i de to nordligste elspotområdene har vært jevne gjennom kvartalet, med en prisforskjell på rundt 80 kr/MWh mellom høyeste og laveste døgnsnittpris. I de tre sørligste elspotområdene har forskjellen imidlertid vært på 295 kr/MWh. Snittprisen for kvartalet har ligget rundt 25 kr/MWh høyere i nord sammenlignet med i sør.

Nordiske kraftpriser i 4. kvartal
dønggjennomsnitt

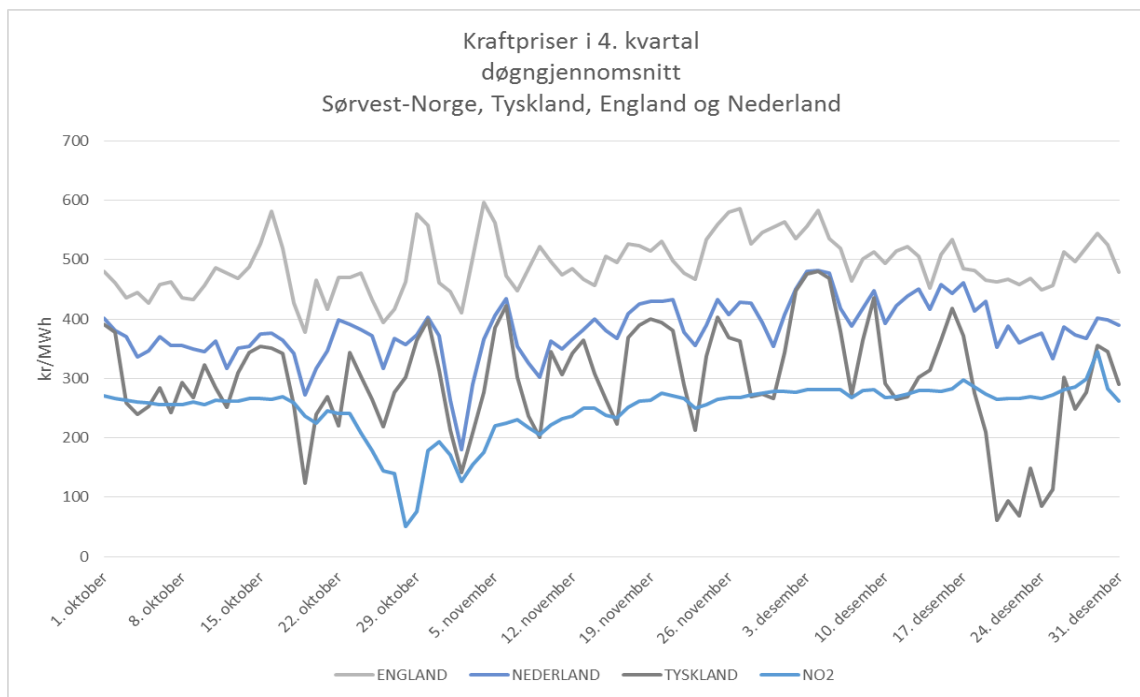

Kilde: Syspower

Elspotpriser kr/MWh	4. kvartal 2014	3. kvartal 2014	4. kvartal 2013
Øst-Norge (NO1)	249,1	247,1	289,3
Sørvest-Norge (NO2)	248,4	247,1	287,5
Midt-Norge (NO3)	274,4	273,4	305,2
Nord-Norge (NO4)	274,7	272,2	304,7
Vest-Norge (NO5)	248,8	246,5	288,7
SE1	266,2	277,6	304,5
SE2	266,2	277,6	304,5
SE3	269,3	277,6	308,7
SE4	272,8	278,4	319,3
Finland	313,4	313,3	328,7
Jylland (DK1)	256,9	274,8	275,2
Sjælland (DK2)	280,0	284,4	311,2
Estland	324,0	348,5	345,7
Tyskland (EEX)	298,5	260,7	309,7
Nederland	382,1	320,2	428,9

Tabellen over viser de nordiske snittprisene i fjerde kvartal. Sør-Norge hadde den laveste snittprisen, etterfulgt av Jylland. Finland hadde den høyeste snittprisen i Norden i fjerde kvartal. Sammenlignet med samme periode i 2013 var prisene lavere i samtlige områder i 2014.

Grafen illustrerer hvordan døgnsnittprisene har variert gjennom kvartalet. Finland hadde den største variasjonen med over 658 kr/MWh mellom høyeste og laveste døgnsnittpris. I begge tilfeller hadde Finland lik pris som Estland. Den laveste døgnsnittprisen i Norden i fjerde kvartal var den 28. oktober på Jylland og i Sør-Norge, da flom i Sør-Norge falt sammen med høy vindkraftproduksjon i Danmark. Prisen på Jylland falt ned igjen i dagene før jul da vindkraftproduksjonen var høy i både Danmark og Tyskland.

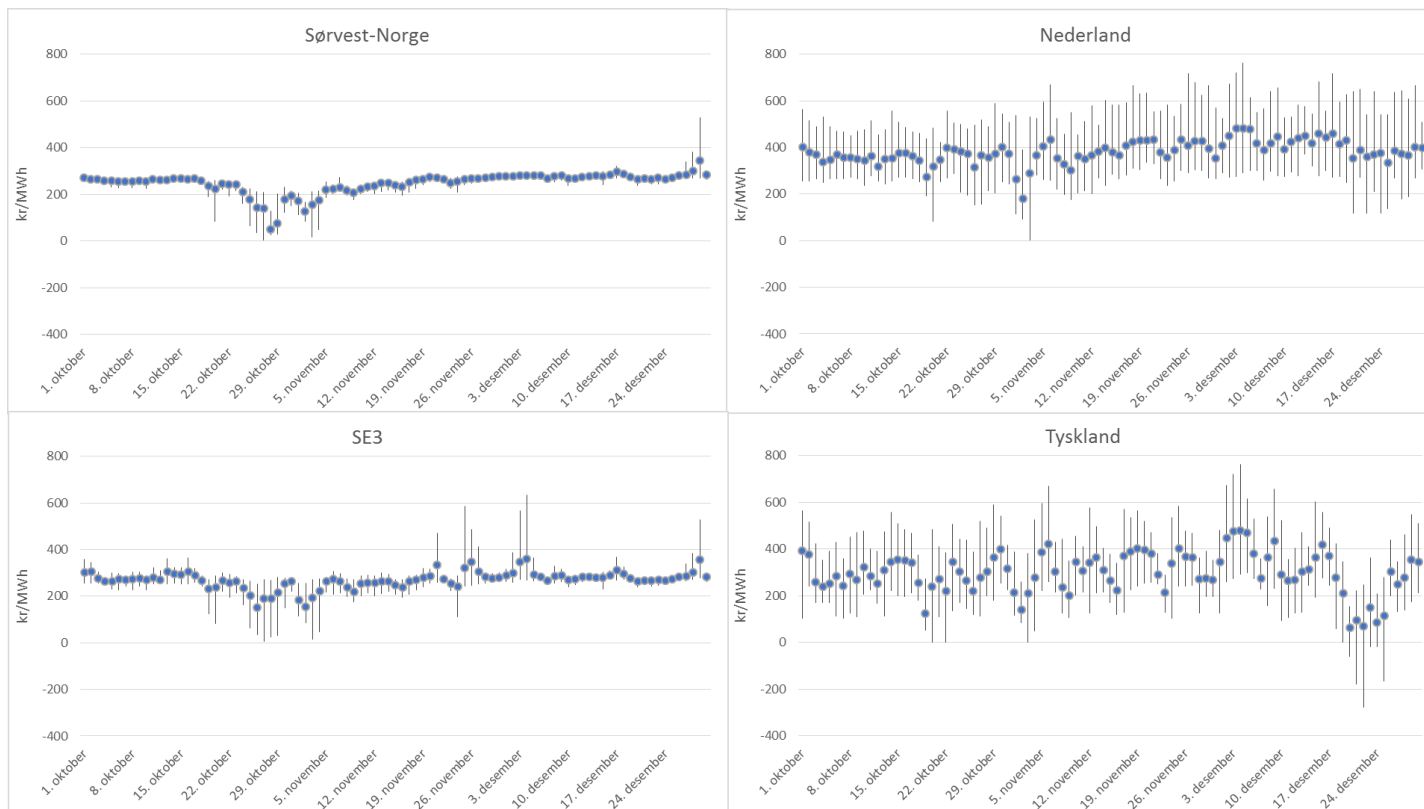

Kilde: Syspower og Montel

Figuren over viser døgnsnittprisen i Sørvest-Norge sammenlignet med prisene i Nederland, Tyskland og England. Den kan dermed gi et inntrykk av hvordan fremtidig utvekslingsmønster vil kunne se ut dersom det blir bygget utenlandsforbindelser til Tyskland og Storbritannia i 2018 og 2020. Utvekslingskapasiteten mellom Sørvest-Norge og Nederland er i dag på 700 MW.

I fjerde kvartal 2014 ligger Sørvest-Norge i snitt lavest i pris. Snittprisen i Tyskland er høyere, men den tyske prisen er mer volatil, og faller under prisen i NO2 i dager med høy uregulerbar kraftproduksjon. Både den nederlandske og den engelske prisen lå nokså høyt over prisen i Sørvest-Norge i fjerde kvartal. Dette har sammenheng med at kull og gass i større grad setter prisen i disse områdene.

Norge har hatt en eksport på 1,45 TWh til Nederland i fjerde kvartal og importert 0,02 TWh. Dersom kablene mot Tyskland og Storbritannia hadde vært i drift i dag ville en kunne forvente at det hadde vært ren eksport mot Storbritannia i fjerde kvartal, mens utvekslingen mot Tyskland i større grad hadde variert med nivået på den uregulerbare kraftproduksjon i Tyskland.

Kilde: Syspower

Figurene viser gjennomsnittspris, minimumspris og maksimumspris i Sørvest-Norge, SE3, Nederland og Tyskland i fjerde kvartal. Norge har de jevneste prisene, mens Tyskland, som har det største innslaget av vindkraftproduksjon, har høyest volatilitet, med en forskjell mellom høyeste og laveste pris på 1040 kr/MWh. Den høyeste timeprisen i Tyskland og Nederland forrige kvartal var på 762,3 kr/MWh den 4. desember. De nederlandske prisene ligger jevnt noe høyere på grunn av et høyere innslag av kull og gass i kraftproduksjonen. Samtidig er det en del kortsiktige variasjoner, noe som har sammenheng med at den nederlandske prisen blir påvirket av tyske prisvariasjoner.

Gjennomsnittsprisen i SE3 i fjerde kvartal var på 269,3 kr/MWh. Sør-Norge og Sverige hadde lik minstepris for kvartalet på 4,9 kr/MWh, som var i forbindelse med høy uregulerbar vind- og vannkraftproduksjon, mens maksimumsprisen i SE3 lå på 633,3 kr/MWh, drøyt 100 kr/MWh over maksimumsprisen i de sørnorske elspotområdene.

Elspotpriser kr/MWh	2014	2013
Øst-Norge (NO1)	228,9	292,2
Sørvest-Norge (NO2)	228,0	290,5
Midt-Norge (NO3)	263,6	303,4
Nord-Norge (NO4)	262,8	300,7
Vest-Norge (NO5)	227,3	292,4
SE1	262,6	305,4
SE2	262,6	305,4
SE3	264,2	307,5
SE4	266,7	311,4
Finland	301,3	321,1
Jylland (DK1)	256,1	303,3
Sjælland (DK2)	268,7	308,8
Estland	314,5	336,8
Tyskland (EEX)	273,9	294,7
Nederland	344,6	403,0

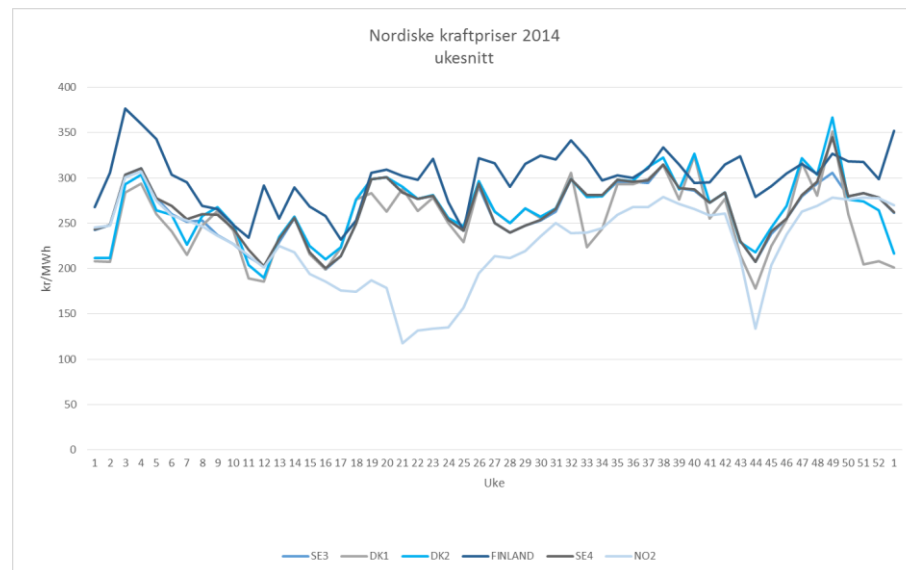
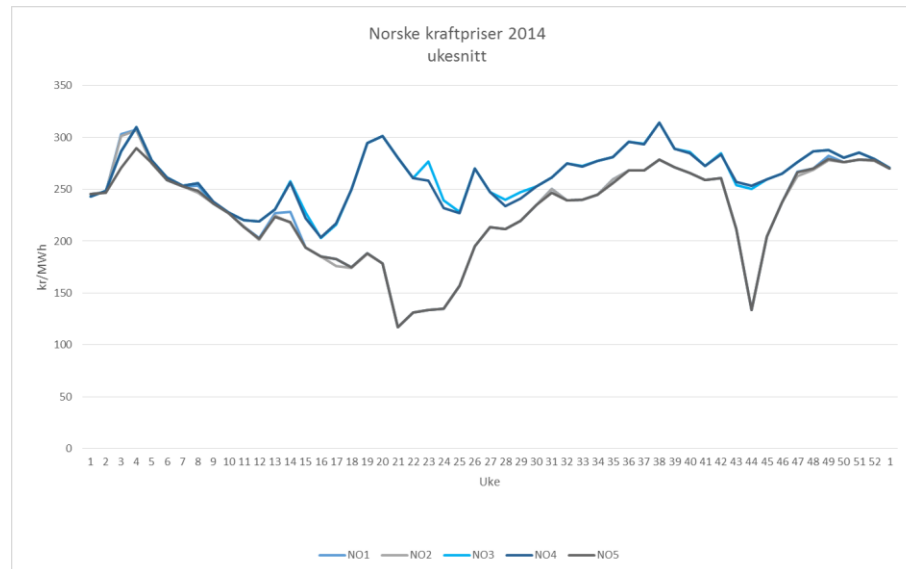
Gjennom 2014 har prisene i Sør-Norge stort sett ligget under prisene i de andre nordiske områdene. Dette er hovedsakelig på grunn av en god ressursituasjon i Sør-Norge kombinert med perioder med redusert overføringskapasitet mot naboområdene.

Ressurssituasjonen i Midt- og Nord-Norge har vært knappere enn i sør. De to nordligste elspotområdene har i 2014 ligget nær de svenske områdene i prismønster.

Det er spesielt to perioder der prisforskjellen utmerker seg. Den første var i forbindelse med snøsmeltingen, mens den andre var i forbindelse med høstnedbøren i slutten av oktober.

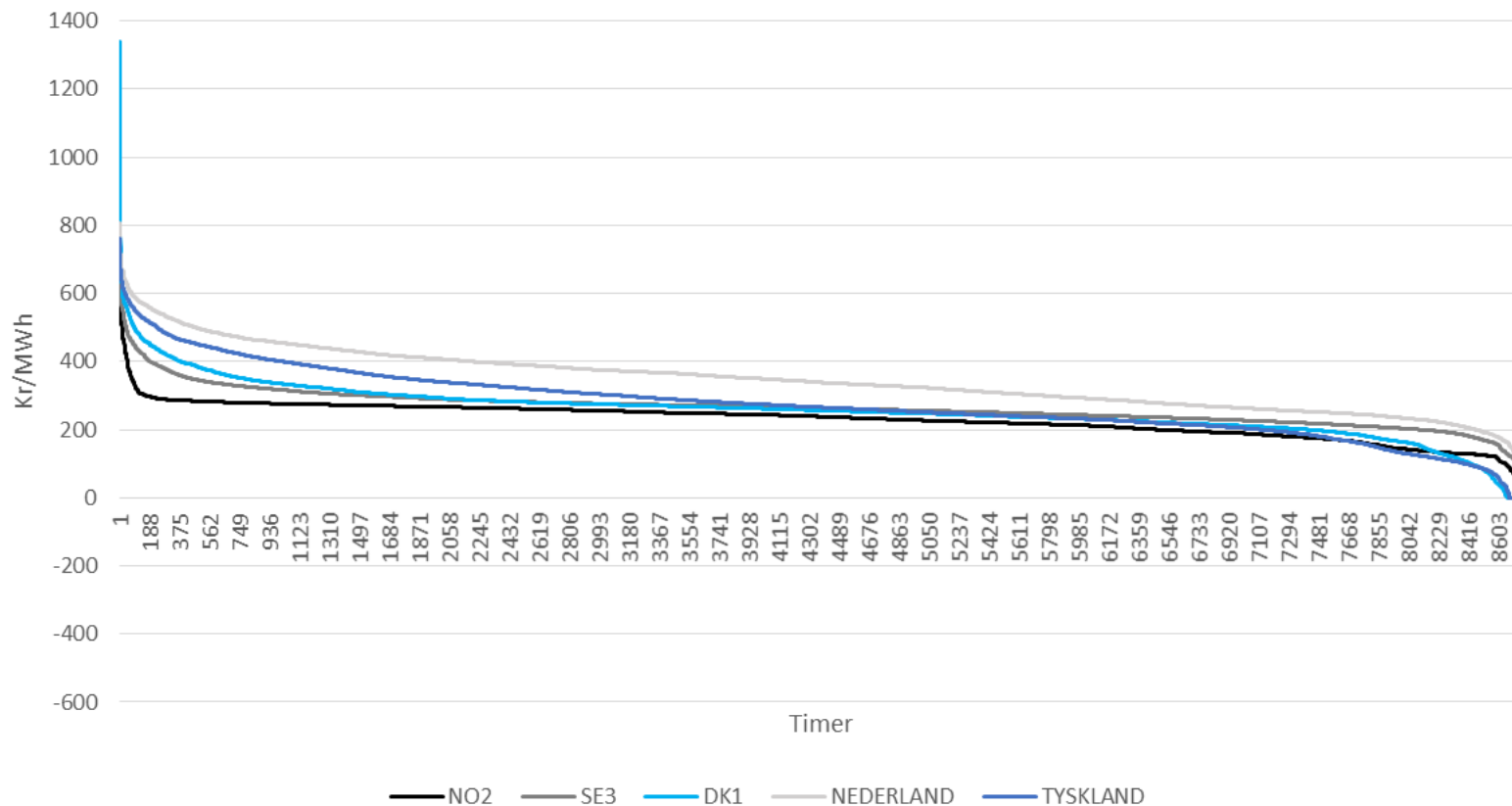
Rask snøsmelting de siste ukene av mai, kombinert med redusert overføringskapasitet mot både Sverige og Danmark er forklaringen på at Sør-Norge skilte seg ut som et nordisk lavprisområde i store deler av andre kvartal. Flere av de store kjernekraftreaktorene i Sverige ble tatt ut til vedlikehold i slutten av april. Dette var med på å forsterke prisforskjellene mellom Sør-Norge og resten av Norden.

Høy vindkraftproduksjon i Danmark og Sverige i tillegg til store nedbørsmengder og tilsig i Sør-Norge førte til en kraftig nedgang i kraftprisene i sør i slutten av oktober. Kraftprisene var helt ned mot null i flere timer den siste uken i oktober. Prisene holdt seg imidlertid oppe i Midt- og Nord-Norge og Finland.

Kilde: Syspower

Varighetskurve for Norden, Nederland og Tyskland 2014

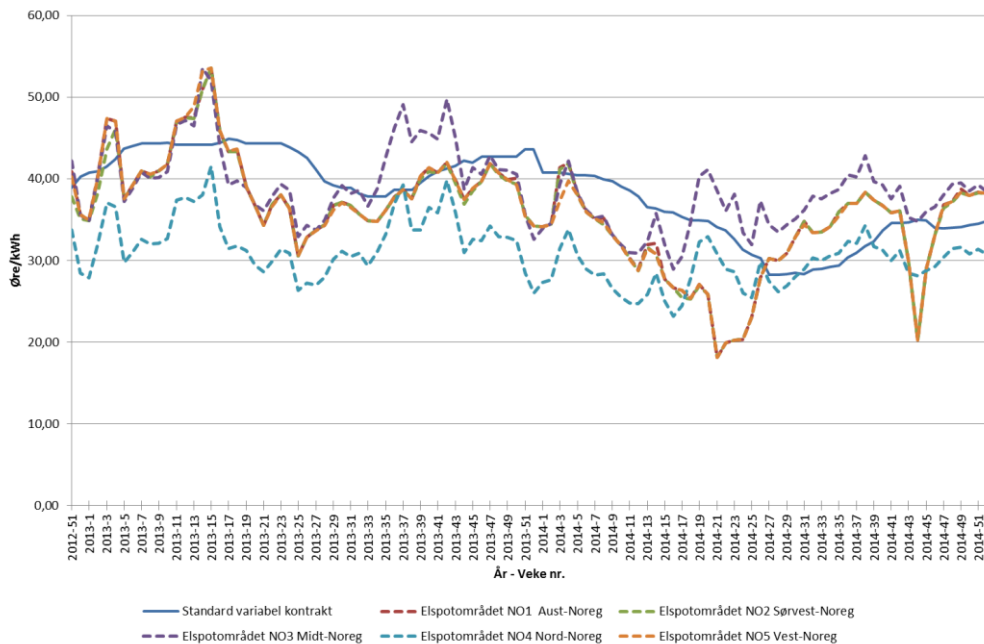

Kilde: Syspower

Figuren over viser alle timepriser i 2014 for utvalgte områder sortert fra høyest til lavest. Sørvest-Norge ligger lavest i de aller fleste timer, og grafen gir dermed et godt bilde på kraftflyten i året som har gått, med høy nettoeksport fra Sør-Norge. Grafen viser også at prisen i Sørvest-Norge er jevnere sammenlignet med områdene rundt, noe som har sammenheng med fleksibiliteten i de norske vannmagasinene. Dette er også en viktig årsak til at de norske prisene er positive gjennom hele året, i motsetning til de tyske og danske.

Sluttbrukerpriser

Prisar på kontraktar	4. kv. 2014	Endring frå 3. kv. 2014 (øre/kWh)	Endring frå 4. kv. 2013 (øre/kWh)
Spotpriskontrakt i Aust-Noreg (NO1)	34,6	0,2	-4,7
Spotpriskontrakt i Sørvest-Noreg (NO2)	34,5	0,2	-6,7
Spotpriskontrakt i Midt-Noreg (NO3)	37,8	0,1	-3,5
Spotpriskontrakt i Nord-Noreg (NO4)	30,3	0,2	-2,7
Spotpriskontrakt i Vest-Noreg (NO5)	34,6	0,2	-4,6
Standardvariabelkontrakt	34,4	4,9	-7,9
1-årig fastpriskontrakt	39,7	1,0	-3,4
3-årig fastpriskontrakt	41,1	0,2	-4,1

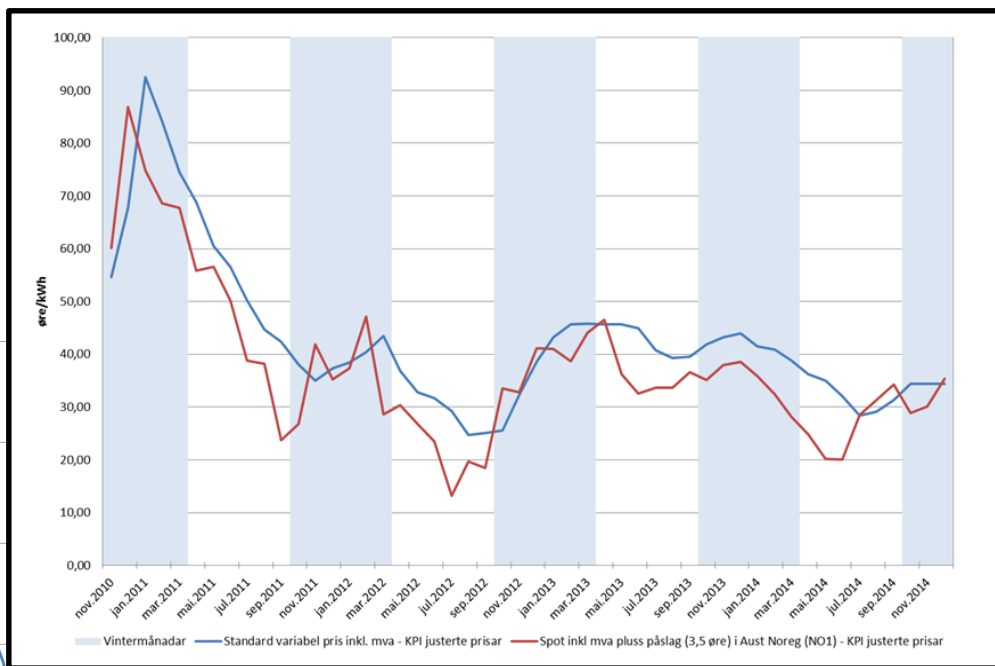
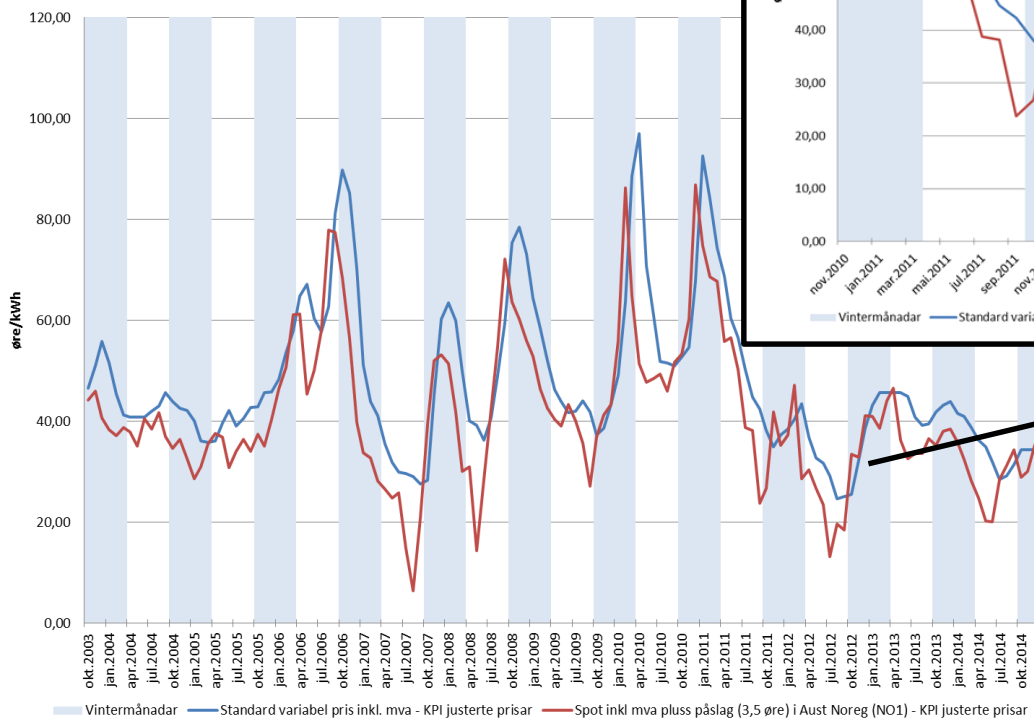
Tabellen viser gjennomsnittlig strømpris for husholdningsmarkedet i fjerde kvartal 2014, basert på priser fra Konkurransetilsynet og Nord Pool Spot.

Fra tredje til fjerde kvartal 2014 var den en økning i alle gjennomsnittsprisene. Prisene ligger under gjennomsnittsprisene fra fjerde kvartal 2013.

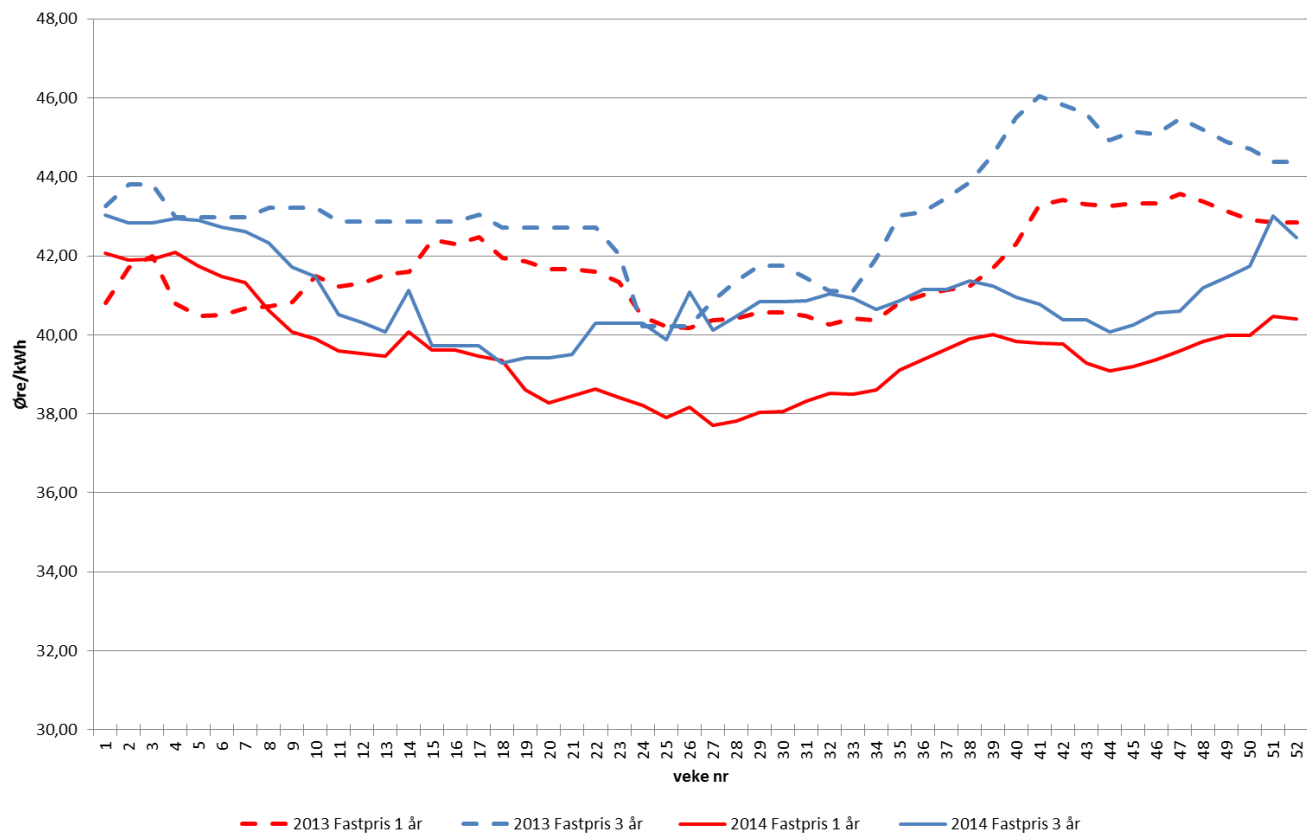
Figuren viser utviklingen i gjennomsnittlige ukespriser fra uke 51 2012 til uke 52 2014 for standardvariabelkontrakt og spotpriskontrakter i alle prisområder.

Kilde: Nordpool Spot, Konkurransetilsynet og NVE

Historisk sett har det vært nær sammenheng mellom elspotprisen og gjennomsnittsprisen for standardvariabelkontrakter.

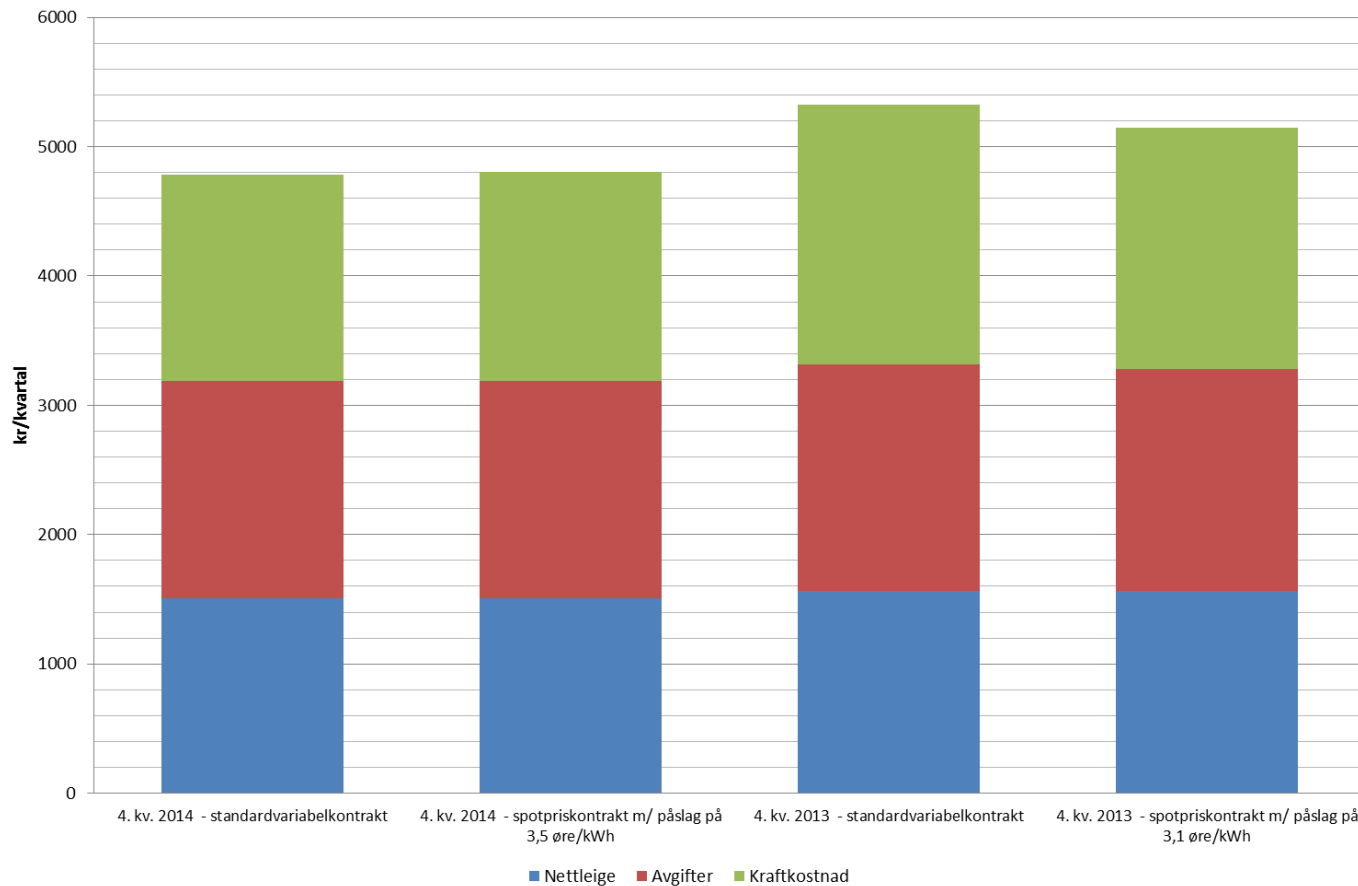

Figurene viser utviklingen i gjennomsnittlig strømpris for henholdsvis standardvariabel og spotpriskontrakter på Østlandet de siste ti årene, basert på priser fra Konkurransetilsynet.

Figuren viser prisutviklingen for ett- og treårige fastpriskontrakter i 2013 og 2014 (ved et forbruk på 20 000 kWh/år inkl. mva.)

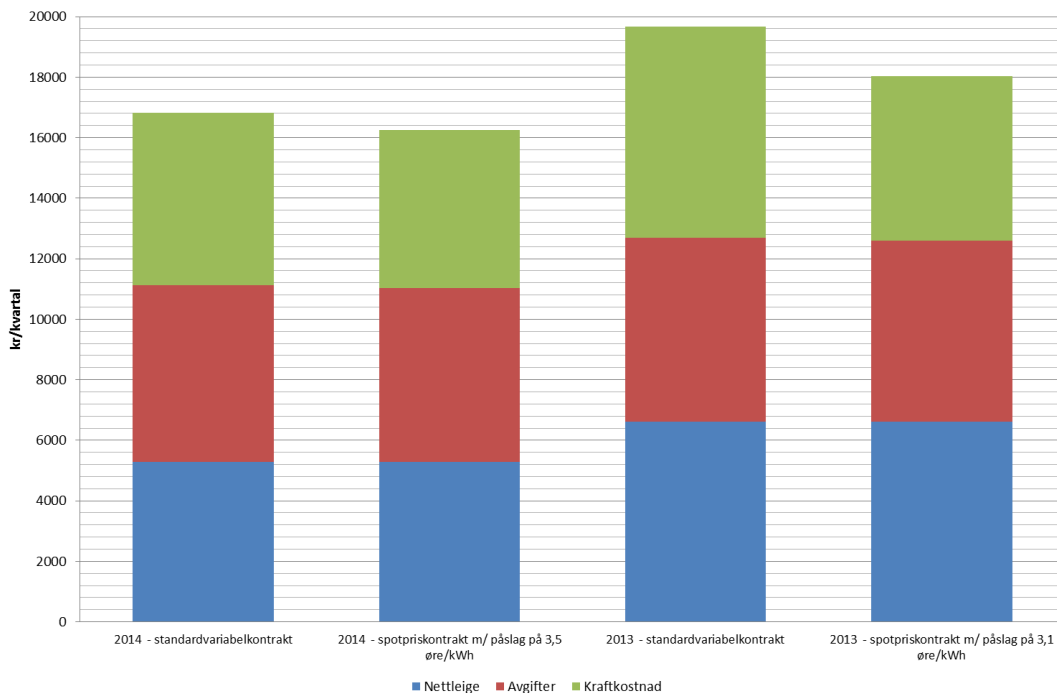
Kilde: Konkurransetilsynet

Kilde: Nordpool Spot, Konkurransetilsynet og NVE. Tallene er KPI-justerte.

For en representativ husholdningskunde på Østlandet har den totale strømkostnaden (inkl. nettleie og avgifter) i fjerde kvartal 2014 vært på 4 728 eller 4 802 kr, for strøm levert på henholdsvis standardvariabel- eller spotpriskontrakt. Dette er en nedgang på 10,2 % prosent for en husholdningskunde med strøm levert på standardvariabelkontrakt sammenlignet med samme kvartal året før. For spotpriskontrakter ser vi også en nedgang (6,6 prosent) sammenlignet med samme kvartal 2013. Disse beregningene er KPI-justerte og tar utgangspunkt i priser fra Nord Pool Spot og Konkurransetilsynets kraftprisportal.

Nominelle priser	Standard variabelkontrakt	Spotpris-kontrakt	Differanse
2004	7 274	6 467	808
2005	6 805	6 254	552
2006	11 401	10 082	1 319
2007	6 974	6 022	952
2008	10 287	8 506	1 780
2009	8 717	7 995	722
2010	11 932	11 646	286
2011	11 072	9 804	1 268
2012	6 589	6 511	78
2013	8 485	8 046	439
2014	7 057	6 556	501

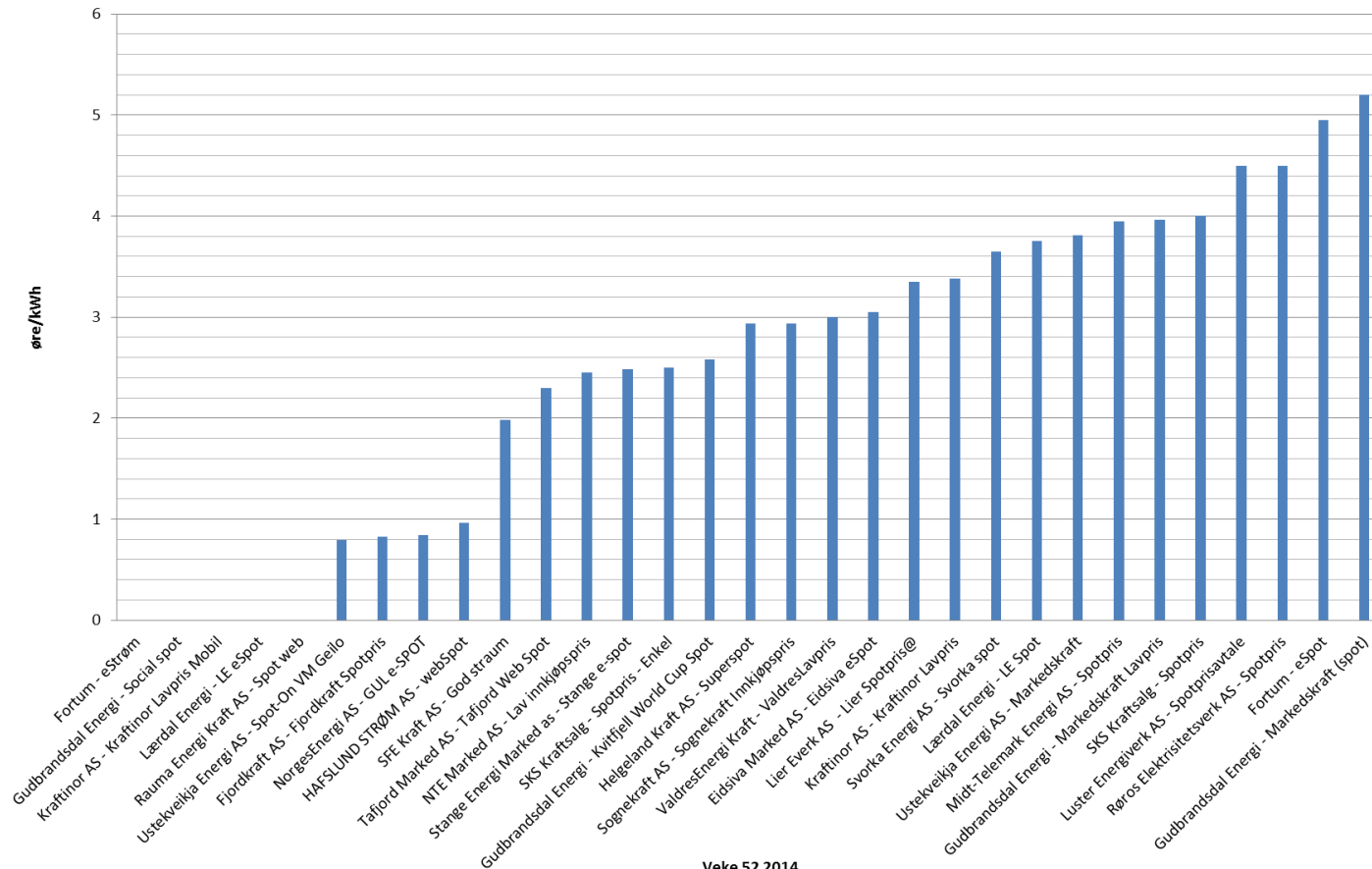

Kilde: Nordpool Spot, Konkurransetilsynet og NVE. Tallene i figuren er KPI-justerte.

Tabellen viser beregnet (nominell) strømkostnad for en gjennomsnittlig spotpris-kontrakt og standardvariabelkontrakt (inkl. mva, ekskl. nettleie og forbruksavgift) fra 2004 til 2014. I 2014 var standardvariabelkontraktene i gjennomsnitt 500 kr dyrere enn spotpris-kontraktene. Figuren viser at den KPI-justerte strømkostnaden i 2014 var 10 % og 15 % lavere enn i 2013, for hhv spotpris- og standardvariabelkontrakter. For en representativ husholdningskunde på Østlandet har den totale strømkostnaden (inkl. nettleie og avgifter) i 2014 vært på 16 263 eller 16 815 kr for strøm levert på henholdsvis spotpris- eller standardvariabelkontrakt.

Beregningene tar utgangspunkt i priser fra Nord Pool Spot og Konkurransetilsynets kraftprisportal. NVE bruker en gjennomsnittlig temperaturkorrigert innmatingsprofil, basert på alminnelig forsyning fra 2001 til 2011 og et antatt forbruk på 20 000 kWh for å beregne strømkostnaden til sluttbrukerne.

Merk at vi i disse sammenligningene kun benytter priser for standardvariabelkontrakter med meldeplikt til Konkurransetilsynet og som tilbys i mer enn ti kommuner.

Veke 52 2014

Det som skiller de ulike spotpriskontraktene i sluttbrukermarkedet er hovedsakelig størrelsen på påslaget og eventuelle fastbeløp. Figuren over viser det faktiske påslaget (inkludert evt. fastbeløp) for spotpriskontrakter som ble tilbudt via Konkurransetilsynets kraftprisportal i Oslo i uke 52 2014. Det laveste tilbudte påslaget var 0 øre/kWh, mens det høyeste var 5,2 øre/kWh. Denne forskjellen utgjør i overkant av 1 000 kroner per år, uavhengig av om spotprisen er høy eller lav.

Figuren og eksempelet baserer seg på et antatt forbruk på 20 000 kWh per år og gjelder kontrakter med etterskuddsfakturering.

Kilde: Konkurransetilsynet

Året 2014 – kort oppsummert

2014 har vært preget av mildt vær og høyt energitilsig til de norske vannmagasinene. Den norske produksjonen var på 141,6 TWh i 2014. Dette er 8 TWh høyere enn i 2013 og 5 TWh lavere enn produksjonsrekorden fra 2012. Middelttemperaturen for 2014 var imidlertid 2,2 grader høyere enn normalen, noe som bidro til at forbruket ble noe lavere enn normalt (125,9 TWh). Norge hadde derfor en nettoeksport på 15,7 TWh.

Til tross for at fyllingsgraden for Norge som helhet har ligget rundt normalt gjennom hele året, har det vært store regionale forskjeller. Dette har også gitt opphav til betydelige prisforskjeller mellom nord og sør gjennom store deler av året. Gunstige snøforhold gav høyt energitilsig i Sør-Norge gjennom våren, samtidig som store nedbørsmengder i slutten av oktober bidro til at fyllingsgraden i Sør-Norge lå godt over normalt gjennom årets siste kvartal. I tillegg til en tørr sommer, kom det mindre nedbør og tilsig enn normalt i Midt- og Nord-Norge gjennom høsten. Sør-Norge hadde den laveste snittprisen i Norden på 22,8 øre/kWh, mens Midt- og Nord-Norge hadde en snittpris på 26,3 øre/kWh.

Norden som helhet hadde en nettoeksport på 11,6 TWh i 2014. Dette er relativt høyt sammenlignet med tidligere år. Den nordiske kjernekraftproduksjonen var omtrent som i 2013, mens vindkraftproduksjonen i Sverige og Danmark var på 21 TWh i 2014. Dette er 4,5 TWh høyere enn i 2013.

Ansvarlige:
Christina Stene Beisland
Henriette Birkelund

